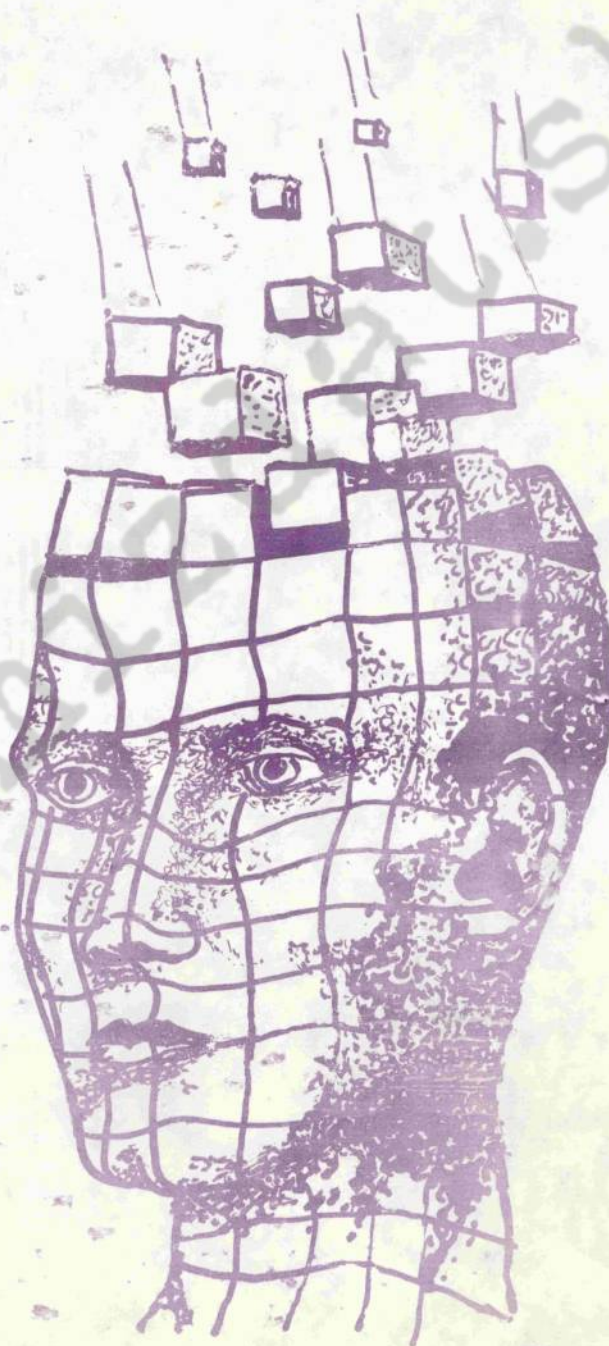

12.1987/2 **RODINNÉ
SPOLOČENSTVO**

KTO NÁJDE DUCHA BOŽIEHO, TEN NÁJDE ŽIVOT | porov. Pris.8, 35 |

O b s a h

1. Úvodná modlitba	1
2. Duch Svätý	2
3. Život vo svetle Kristovho ducha	4
4. V duchu jednoty a aktivity	7
5. Svätý Otec vyhlásil Mariánsky rok	8
6. ...k Nepoškvrnenej a Sedembolestnej. 3. časť...	8
7. O pôste	10
8. V mene života	12
9. List Federálnemu ministerstvu práce a sociálnych vecí	13
10. Nadviazaný dialóg	15
11. Potreba lásky	16
12. Nádej evanjelia a nádeje dnešných ideológií ...	19
13. Psychológ medzi nami. A budú jedno telo.....	19
14. Čingiz Ajtmatov o svojom novom románe	22
15. Veda o uzdravujúcom účinku modlitby	24
16. Slávnosti v rodine a v cirkvi	25
17. Katechéza. Skupina B /birmovanci/	28
Skupina Š /študujúca mládež/	35
18. Ohlasy na 10/1986/5/ RčS	38

Ústredná téma tohto čísla: Duch Svätý darca Života

Pane Ježišu, obnovuj v nás zázrak prvých Turíc.
Daj nám túžbu dobývať svet pre teba a pre tvoje kráľovstvo.
Daj nám Svätého Ducha Dobyvateľa,
Ducha apoštolov, ktorí ťa niesli do celého sveta,
Ducha mučeníkov, ktorí za teba umierali,
Ducha bojovníkov, ktorí ťa vyznávali.
Daj, aby sme boli kresťanmi duchom, srdcom a činom.
Daj, aby náš život, i keď je zväčša biedny, nebol neužitočný.
Aj my chceme budovať tvoju cirkv, tvoje kráľovstvo.
Príď, Duch Boží, príď k nám a zostaň s nami.
Amen.

BOŽSKÉ SRDCE, BUĎ S NAMI,
KRAĽUJ, PANUJ NAD NAMI,
NECH SA V NAŠEJ RODINE
ŽIVOT VIERY ROZVINIE.

Mária, Pomocnica kresťanov, oroduj za nás !

DUCH SVÄTÝ

Kto je Duch Svätý, ktorého sme prijali? Ako pôsobí vo vnútrobožskom živote, pri stvorení, v dejinách spásy, v Ježišovi, v cirkvi aj v nás?

Duch Svätý vo vnútrobožskom živote je láskou medzi Božími osobami. Ako láska vychádza od Otca k Synovi, ako odpoveď lásky sa vracia od Syna k Otcovi. Takto Duch Svätý je tretou Božskou osobou, je láskou medzi Otcom a Synom. Duch Svätý vo vnútrobožskej oblasti vedie dialóg lásky, vytvárajúc tak jednotu medzi Otcom a Synom.

Boh zo sféry svojho vnútrobožského života dáva svojho Ducha ľuďom rozličným spôsobom:

Boží Duch pri stvorení sa vznášal nad neusporiadanou hmotou a svojím pôsobením sa stal zdrojom poriadku, svetla a krásy. Sila Božieho Ducha sa stala prvotným základom života, ktorý nielenže utvorila, ale ho aj udržiava. V tajomstve svojej nekonečnej lásky sa Boží Duch premietol do stvorenia ako sila pretvárajúca ho podľa Božieho obrazu. Darom rozumu a vôle - poznania a chcenia - urobil ho vnímavým a schopným pre dialogické prijatie lásky, aby ho sústavne obohacoval svojím božským životom.

Duch Svätý v dejinách starozákonného Božieho ľudu pôsobil ako Božia sila. Vzbudzoval mu Božích služobníkov: sudcov, kráľov i prorokov. Aby mohli splniť určené poslanie, pretváral ich na nové osobnosti a uschopňoval ich na konanie neobyčajných činov. Raz im dával fyzickú silu, čo víťazila nad nepriateľmi, inokedy ich naplňal múdrosťou a umením. Duch orientoval vyvolencov na Boha a posilňoval ich v povolani na spásu. Zároveň im dával silu na pevný postoj, aby tak vydávali svedectvo o Božej moci. Napokon ich zasväcoval a posväcoval v službe Bohu i ľuďom.

Duch prostredníctvom Božích služobníkov oznamoval, že on sám sa vyleje na Boží ľud ako dych života, podobne ako sa vylieva dážď vracajúci život vysušenej zemi. Toto vyliatie Ducha nastolí svätosť, vytvorí nové stvorenie a v pretvorených srdciach vzbudí vnímavosť pre Boží hlas i zmysel pre modlitbu ako odpoveď na tento hlas. Keďže v starozákonných dejinách Duch ešte nebol trvalo daný, ani sa nezjavil ako osoba, zo strany Boha bol potrebný zásah pre zjavenie tohto daru.

Definitívne zjavenie Ducha Svätého sa začína v Ježišovi Kristovi. V jeho živote i pôsobení má Duch Svätý rozhodujúcu úlohu. Pôsobí už pri Ježišovom počatí: Boží Syn sa stáva telom činnosťou Ducha. Duch Svätý teda dáva Ježišovi existenciu, robiac z neho jednorodeného Božieho Syna. Ježiš vlastní Ducha Svätého jedinečným spôsobom trvalo, lebo Duch Svätý je jeho vlastným Duchom. Jeho pôsobením je Ježiš svätý celým svojím životom. V Duchu Svätom má prístup k nebeskému Otcovi. V Duchu Svätom hovorí a koná. Takto Ježiš celou svojou činnosťou zjavuje pôsobenie Ducha v sebe. Pred svojím odchodom z tohto sveta prisľubuje učeníkom Ducha Svätého, ktorý prevezme miesto ich Ochrancu. Napokon Ježiš pri svojej smrti odovzdáva svojho Ducha Bohu. A Boh Duchom Svätým vzkriesil Ježiša z mŕtvych, aby už ako oslávený vylial dar Ducha svojej cirkvi.

Starozákonné Božie i Ježišovo prisľúbenie sa splnilo na päťdesiaty deň po Veľkej noci, keď bolo v Jeruzaleme na slávnostiach zhromaždené množstvo ľudí zo všetkých známych krajín. Tohto dňa sa pôvodne slávil sviatok žatvy /vlastne dožinky/, pričom sa

obetovali prvotiny, t. j. prvé chleby zo pšeničnej múky. Neskôr sa na ten sviatok slávilo výročie zmluvy uzavretej na päťdesiaty deň po odchode z Egypta. Ježiš zoslaním svojho Ducha pretvoril tento deň na sviatok prijatia prvotín Ducha a na sviatok ustanovenia cirkvi ako novej zmluvy Ducha. Prislúbeného Ducha zoslal učeníkom tak, že všetci boli ním naplnení a Peter plný jeho sily vydal zhromaždeným svedectvo o Ježišovi. Darovanie Ducha sa vyjadřovalo sprievodnými znameniami zo sveta prírody: zapalujúcim ohňom a šíriacim sa vetrom. Prítomní mohli vidieť a počuť tieto znamenia zostupujúceho Ducha. Ohň je symbolom Božej milosti pre tých, čo boli ctverení Božiemu Duchu, a je symbolom hnevu voči tým, čo sa uzavreli pred pôsobením Božieho Ducha. Zázrak počutia zdôrazňuje otvorenosť cirkvi ako nového spoločenstva Ducha voči všetkým národom, ktorých reprezentanti boli zidení v Jeruzaleme. Nové veriace spoločenstvo sa rozšířilo od apoštolov i na iných Židov a prislúšníkov ďalších národov. Završilo sa ustanovenie cirkvi, ktorej jednotiacim princípom sa stal Duch Svätý. Takto svätodušné udalosti dovърšili Ježišovo dielo spásy a otvorili nový vek Ducha Svätého v cirkvi.

Duch svätý v cirkvi stále sprítomňuje Ježiša Krista. Účinkovanie Ježiša ako historickej osoby sa totiž skončilo. On je naďalej prítomný vo svojej cirkvi ako oslávený Pán svojím Duchom. Skrze Ducha Svätého oslávený Ježiš zostupuje, aby budoval cirkev ako svoje telo. A cirkev stále prijíma tohto Ducha od Ježiša.

Duch bol síce definitívne daný cirkvi, ale ona v tomto svete ho má len ako záloh, ako prvotiny. Duch Svätý je však sila, ktorá - ako to naznačuje symbolika vetra - rozširuje sa a preniká čoraz hlbšie. A tak sa aj cirkev ako spoločenstvo putujúce dejinami šíri od počiatkov svojho vzniku a preniká do hlbín Božích tajomstiev. Pritom Duch Svätý vybavuje cirkev darmi na jej budovanie. Najväčším darom Ducha Svätého popri viere a nádeji je láska, na ktorej sa buduje cirkevné spoločenstvo. Duch Svätý, ktorý je Láskou, formuje teda a udržiava život tohto spoločenstva lásky. V každodennom živote tohto spoločenstva Duch pôsobí, učí, vydáva svedectvo, vedie, povoláva, rozhoduje, ustanovuje, posväcuje i zjednocuje. Pôsobenie Ducha Svätého zahŕňa cirkev ako celok i jednotlivých jej členov.

Duch Svätý v nás účinkuje skrze cirkev a jej sviatosti. On nás preniká, oživuje a premieňa. I keď nemôžeme vlastniť Ducha takým spôsobom ako Ježiš - lebo my máme len prvotiny, záloh Ducha - predsa on pri našej spolupráci je stále s nami aj v zápasoch. On v nás vzdychá a prihovára sa za nás, vedie nás k poznaniu lásky. V cirkevnom spoločenstve spája nás vzájomnou láskou do jednoty, posväcuje nás na svoj chrám, prebýva v nás a vyžaruje z nás. Jeho pôsobením sa stávame v pravom zmysle slova duchovnejšími čiže spojenými s Duchom Božím.

Duch Svätý pôsobí v nás ako Duch Ježišov. Skrze cirkev sme prijali Ježišovho Ducha, ktorý nás svojou silou berie do jednoty s Ježišom. Duch Svätý nám hovorí o Ježišovi a vovádza nás do Ježišovho života. On nás privádza k Ježišovým slovám a skutkom, podnecuje naše poznanie, aby sme ich lepšie chápali, a vzbudzuje v nás lásku, aby sme ich ochotnejšie nasledovali. V Duchu Svätom vyznávame, že Ježiš je Pán, ktorý má vládu i nad nami. V Duchu Svätom sme schopní s Ježišom zomierať zvom tela i sveta i zlého ducha. Mocou Ducha Svätého vydávame svedectvo o zmŕtvychvstalom Ježišovi v nás. Duch Svätý pôsobuje, že pokračujeme v Ježišových skutkoch, ohlasujeme a aktualizujeme Ježišovo slovo, pokračujeme v Ježišovej modlitbe, jednotajne sprítomňujeme Ježišovo vzdávanie vďaky v lámaní chleba, podľa Ježišovho vzoru zamieravame svoj život na väčšiu česť a slávu nebeského Otca...

V Duchu Svätom máme prístup k nebeskému Otcovi. Boh Otec vo svojom milostivom príklone k nám prostredníctvom svojho Ducha nám dáva dary vo stvorení i vykúpení. Tento sprostredkujúci Boží Duch v nás vzbudzuje a prehĺbuje život viery, ak mu nekladíme prekážky. Potom Duch Svätý vzbudzuje v nás synovský výkrik: "Abba! Otče!" Takto v Duchu Svätom sa modlíme k Bohu, aby zjednotil nášho ducha so sebou a bol s ním iba jeden duch. Duch Svätý nás zjednocuje s Bohom, lebo je duchom jednoty trojosobného Boha. Duch Svätý nás posväcuje, lebo je Duchom svätého Boha. Duch Svätý svojím pôsobením v dejinách stvorenia i vykúpenia nám otvára prístup k Bohu, vovádza nás do jeho hĺbok i tajomstiev, dáva nám účasť na Božom živote.

Duch Svätý vychádza od Otca i Syna ako dych lásky vo vnútrobžskom živote. Duch Svätý ako tretia Božská osoba spolupôsobí pri stvorení aj v dejinách spásy. Duch Svätý účinkuje v Ježišom živote i v jeho diele - cirkvi, v jej členoch, v nás, vo svetech, aby to všetko bral naspäť do sféry nebeského života.

A my so všetkými darmi stvorenia i vykúpenia ako členovia cirkvi v Duchu Svätom skrze zmŕtvychvstalého Ježiša ideme k svojmu nebeskému Otcovi a prosíme: Príď k nám, Duchu Svätý! Naplň naše srdcia svojou láskou. Daruj svojim veriacim, s dôverou ťa prosiacim, svoju milosť sedmorú. Daj za čnosti odmenu, daj smrť dobrú, blaženú; daj nám radosť trvalú. Amen.

ŽIVOT VO SVETLE KRISTOVHO DUCHA

V cyklickom prežívaní cirkevného roka a v múdrosti Písma sa kresťanovi ponúka celá paleta problémov a pravd, ktorými primerane svojmu veku, charakteru a povahovej štruktúre môže bohato ovplyvniť, motivovať a naplniť svoj život. Hlavné udalosti tohto cyklu sú očakávanie, narodenie, plodný, tvorivý život, utrpenie, zmŕtvychvstanie, dary Ducha, eschatologia až po kráľovstvo, ktoré nie je z tohto sveta.

Tie pravdy sú také hlboké, že do ktorejkoľvek z nich možno premietnuť nielen kus života, ale celý život.

Celý život človeka môže byť adventom, očakávaním toho Veľkého, ktorý má a musí prísť, a v pravý čas príde, aby ho videli aj jeho oči.

Celý život môže byť zrodom a nádejepným zápasom o vlastné bytie, o vlastné miesto vo vesmíre, medzi ľuďmi, rodením sa k vyššej forme svojej existencie, ktorá sa zdá lákavá, osudová, neodvratná, nevyhnutná a chránená vyššími inteligenciami. Podobne nielen jednotlivé úseky, ale celý život človeka môže byť jedinou krížovou cestou, kde človek kráča od zastavenia k zastaveniu, postupne stráca veci, priateľov, dobré meno, sily, pozemské nádeje, v niektorých ťažkých chvíľach aj Boha, lebo je mnoho ľudsky nepochopiteľného a absurdného v ľudskom utrpení, až nakoniec po všetkých stratách a hrôzach človek príde k cieľu, k svetlu a sám sa ním stáva. Zmŕtvychvstanie je udalosť, keď sa človek rozhodne začať nový život. Je to zápas o novú kvalitu vlastných myšlienok, citov a skutkov.

V opakovanom prežívaní tohto cyklu človek kresťan biologicky dorastie a nachádza a volí si svoju charizmu, cestu, na ktorej sa prehĺbuje, vyznamenáva, očisťuje, oslobodzuje a zachraňuje.

Pre deti sú najväčším sviatkom Vianoce. Na Ježiškovom prípade ako v zrkadielku sa vidia a rodia aj oni, tešia sa životu, ďakujú zaň, v bohatstve poézie a darov intenzívnejšie prežívajú Božiu dobrotu. Starší ľudia oslavujú Vianoce už v inej rovine. Je to skôr spomienka. Oni, ak sú veriaci, už pokročili: Viac sa ponárajú do svojho a Kristovho utrpenia a smrti. Veriaci uprostred cesty sa zvyčajne sústreďujú na Ježiša, ktorý oslovuje zástupy, slúži trpiacim, uzdravuje, potešuje a sýti chlebom duchovným i hmotným. Ježiš sa stáva žiarivým, nikým nezastúpiteľným príkladom zmysluplnej činnosti a života angažovaného pre spoločnosť. Kultúrni a náboženski pesimisti si volia ako ústrednú tému eschatológiu, Armagedon, lebo oni už jasne vidia koniec skorumpovaného, zlu a smrti prepadnutého sveta, a "len" oni poznajú cestu, ako sa zachrániť.

Máme šťastie, že dodnes môžeme prežívať všetky spomínané a ešte aj iné tajomstvá, ponárať sa do nich a v ich svetle reflektovať svoj vlastný, neopakovateľný život.

Keďže sme súčasťou vesmíru, ktorý sa tvorí, vyvíja, nestačí nám len oslavovať. Lákajú nás hlbiny, nové cesty a rozmery. Zisťujeme časovú a energetickú tieseň, každá udalosť našej záchrany na Ježišovom vzore sa nám stáva nevyčerpatelným zdrojom poznania, radosti, každá jednotlivá udalosť by stála za to, aby sme jej venovali celý svoj život, i keď vieme, že by sme tú studňu nikdy nevyčerpali. Ostáva nám len pristaviť sa pri všeobecných a teologicky nedotiahnutých oslavách všetkých tajomstiev našej spásy a zvoliť si len niektoré, ktoré nám viac hovoria a sľubujú, a v nich sa vyznamenať.

Na základe tohto vzorca chápem mnohých kresťanov, ktorí vo všetkej pokore, mnohí o tom ani nevedia, žijú a rozvíjajú teológiu ochrany života, vzkriesenia, utrpenia, práce, modlitby, sviatostí, ale aj tých, čo prežívajú a prehlbujú svoje znovozrodenie v krste, ako baptisti, alebo dary Ducha, ako apoštolská cirkev, alebo dôveru vo vedenie cirkvi ako presbyteriáni, podobne radosť z objavenia evanjelia, kalicha, Písma alebo bratstva. Pravá katoľická zahrňa do svojej lásky všetky cesty, všetkých týchto Boha milujúcich a Krista nasledujúcich ľudí.

Máme skúsenosť, ako prílišné zdôrazňovanie a štúdium jednej pravdy vedie k istému druhu špecializácie, ktorá môže zatieniť alebo zľahčiť pravdy ostatné. Ale tiež nám títo ľudia poukazujú na nedostatky a slabiny v našom všeobecnom, často povrchnom chápaní a prežívaní všetkých pravd. Je to čosi ako napätie medzi univerzálnym a partikulárnym, medzi individuálnym a sociálnym.

Riešenie napätia

O prísnej špecializácii na niektorú kresťanskú pravdu platí stará zásada, že "prišlo mi všetko dobré spolu s ňou". V duchovnom svete platia opačné zákony ako vo fyzike. Keď človek hromadí hmotné dobré, odcudzuje ich ostatným. To preto, lebo ich množstvo je obmedzené. Sv. Ambroz sa nebojí tvrdiť, že príliš horliví boháči sú zlodeji. Hromadia to, čo Boh dal všetkým ľuďom. Množstvo duchovných darov je neobmedzené. Hlavnou charakteristikou duchovne obdarovaného je, že obdarúva iných. Keby bolo evanjeliové podobenstvo o vzácnej perle návo-dom, ako zbohatnúť a do čoho vložiť svoj majetok, viedlo by k vojne. Keďže je podobenstvom o človeku, ktorý objavil Kráľovstvo, cestu k novému životu, jeho realitou je to, že opustí všetko, čo má, len aby sa čím skôr a čím hlbšie mohol ponoriť do problematiky nájdenej čnosti, špirituality či cesty.

Je tu však nebezpečenstvo absolutizovania čiastky na úkor celku, fanatizmu, sektárstva a elitárstva. Už Seneca pokladal za

nebezpečného človeka, "ktorý číta len jednu knihu". V tom smere je veľkým darom ľudstvu učiteľský úrad katolíckej cirkvi, kompetentný posúdiť, či jednotlivé duchovné charizmy a dary celému organizmu veriacich osožia alebo škodia. Najväčšia charizma, ktorá všetkých veriacich zjednocuje, je láska, žitá a uskutočňovaná podľa Ježišovho slova a príkladu.

Poznámka k súčasnej dobe

Dnešnú dobu možno charakterizovať ako nespokojnosť a dosiahnutým a hľadanie stále nových hodnôt. Je to v podstate pozitívny jav. No zdá sa, že troskotajú všetky pokusy zjednotiť svet na základe len humánnych ideí. Stratili sme vieru vo vedu, politiku, techniku. Biblia, Boh, náboženstvo sa javia ako jediné neskompromitované, ale aj nepochopené. Mali by sme menej problémov s deformáciami a deviáciami hľadajúcich, keby sme mali viac odvahy, času a sily prežívať, poznávať a šíriť svoje kresťanstvo.

Naša súčasná kresťanská perspektíva je chudobná na Zmŕtvychvstanie. Prevláda v nej strach, kríž, obeta alebo, čo je horšie, hľadanie istoty spásy v pietistických pobožnostiach. Evanjelium je radostná informácia o tom, že Boh sa človeka nevzdá, neopustí ho a napriek všetkým hriechom, pádom, dedičným, osobným či sociálnym, ho pozýva k veľkej sláve a budúcnosti. Pred nami je plnosť života. Kristus žije. Otvára nám netušenú budúcnosť. Budeme ako on.

Náš prínos k životu je nielen jeho ochrana, odhodlanie deliť sa s inými o všetko, čo máme, čím sa dokumentuje jednota ľudského rodu a právo pre každého človeka, ale hlavne naša viera v kvalitu ľudského života. Som presvedčený, že ja a my všetci sme len neprebudení. Podobne ako nám veda hovorí o obrovskej kapacite ľudského mozgu, ktorý u väčšiny ľudí ostáva nevyužitý alebo využitý len na malé percento, tak aj celý človek, hlavne jeho srdce, je schopný obrovských divov a zázrakov. Svätci /z viery žijúci ľudia/ ako praví kresťania by nemali tvoriť len mizivé promile kresťanského ľudu. To, čo u nich obdivujeme ako hrdinstvo, by sa mohlo a malo stať bežnou normou, všeobecnou samozrejmosťou, keď sa do toho vložíme celí a týmto smerom upriamime všetky svoje energie a svoj čas. Prví kresťania verili a žili len jeden jediný život. Večný. Ten sa pre každého z nás už začal.

Život ako tajomstvo

Život je prehľadný len na povrchu. Vo svojich hĺbinách je neprebádaným tajomstvom. Je to dar, milosť a príležitosť. Keď už sme ho dostali, podobáme sa zrnú, ktoré padlo do zeme. Má možnosť priniesť rozdielnú úrodu. Je to v našich rukách, alebo aj to je milosť?

Ponorení do hmoty svojho tela a sveta, zákonite a v bolesti sa uberáme s časom do svojej budúcnosti. My však máme nádej. Až tú hmotu, nám užitočnú, asimilujeme, premeníme a prekonáme, prídem do svetla, kde budú celkom iné podmienky. Ale budeme to my. Ježiš vyslovil kozmický zákon o živote, ktorého prítomný stupeň môžeš ovplyvniť a usmerniť: "Musíš sa znova narodiť!" Hmota aj vo svojich najkrajších a najdokonalejších formách sa unavuje, degeneruje a rozpadá. Prežije len to duchovné. Už aj v tomto ponore do hmoty sa ukazujú neobmedzené možnosti.

Ten inteligent v evanjeliu sv. Jána, v tretej kapitole, toho vedel veľa, ale nepoznal tú zákonitosť, ktorú vyslovil a učil Ježiš. Aby sa život naplnil, duch musí víťaziť nad hmotou. Čo chce mať budúcnosť, čo chce prežiť, to musí smerovať k duchu. To je imperatív pre každého, kto pochopil, že náš život nie je na to, aby sa len konzumoval a potom nakoniec zničil, ale aby sa čoraz hlbšie žil a tak sa mu otvárala stále nová perspektíva.

V DUCHU JEDNOTY A AKTIVITY

Cirkev na Slovensku sa nachádza v procese prekrasovania, hľadania i upevňovania nových ciest a foriem svojho života v našej ateistickej a teoretickým i praktickým materializmom napadnutej spoločnosti. Pri tomto hľadaní významnú úlohu hrá životaschopnosť, iniciatíva, obetavosť, osobná zodpovednosť a zmysel pre jednotu každého jej člena, každého jej spoločenstva.

Sv. Stolica a ďalší poprední predstavitelia cirkvi, vidiac význam týchto hodnôt v každom jej úde, obrátili sa novým, doteraz nezvyčajným spôsobom na slovenskú cirkev.

Otec biskup Ján Chryzostom Korec dostal vianočné pozdravy od takých významných osobností Sv. Stolice, ako sú: kardinál Bernardin Gantin, prefekt Kon. regácie pre biskupov; kardinál Joseph Ratzinger, prefekt Kongregácie pre náuku viery; kardinál Willembrands zo Sekretariátu pre zjednotenie kresťanov; kardinál Caprio z Prefektúry Sv. Stolice; kardinál Carlo Maria Martini z Milána; generálny sekretár Biskupskej konferencie v Taliansku, biskup Camillo Ruini. Ďalšie listy a pozdravy mu poslali: arcibiskupi z Trenta a Gorizie; biskupi Carlo Cavalla z Casale Monferrato; Tarcisio Pisani, Gravina /Bari/; Libero Meriggi, Tortona; Vittorio Mondello, Caltagirone; gréckokatolícky biskup Andrej Grutka a ďalší.

Keďže pozdravy neboli poslané iba súkromne, ale ako oficiálne dokumenty príslušných inštitúcií Vatikánu, sú mimoriadnym povzbudením pre všetkých veriacich k prehĺbeniu osobnej viery, k spoločnej viere v rodinách i k práci pri šírení Božieho kráľovstva.

* * *

Pred sviatkami Narodenia nášho Pána, koncom roka 1986, redakcia bulletinu RoS dostala veľmi vzácny a povzbudivý list. Jeho autorom bol JUDr. h. c. J. Ch. Korec, ktorý je naším čitateľom a širokej obci veriacich i neveriacich dobre známy svojím neúnavným zápasom za práva, jednotu a posväcovanie katolíckej cirkvi na Slovensku. Keďže list svojím obsahom patrí nielen spolupracovníkom časopisu Rodinné spoločenstvo, ale všetkým veriacim, dovoľujeme si ho uverejniť:

Vážená redakcia!

Čítal som list, ktorý ste mi adresovali v čísle 10/1986/5/ Rodinného spoločenstva. Ďakujem Vám za úprimnosť, ktorá je pre mňa povzbudením. Dúfam, že tieto riadky povzbudili aj mnohých iných, čomu by som sa veľmi tešil, aby sme v ešte väčšej jednote vedeli spolupracovať na Božom diele u nás!

S vďakou Váš o. Korec

Podceňuje len človek nízkeho ducha, lebo jeho pravda vylučuje pravdy ostatné. /Antoine de Saint-Exupéry/

SVÄTÝ OTEC VYHLÁŠIL MARIÁNSKY ROK

Pápež Ján Pavol II. vyhlásil na rok 1987 - 1988 Mariánsky rok a ohlásil encykliku o Matke Božej. Zmyslom Mariánskeho roka je príprava na dvetisícročné jubileum kresťanstva roku 2000, zdôraznil pápež pri novoročných bohoslužbách v chráme sv. Petra. Mariánsky rok sa začne na Svatodušnú nedeľu roka 1987 /7. júna/ a skončí sa na sviatok Nanebovzatia Panny Márie roku 1988 /15. augusta/. Bude sa sláviť osobitnými púťami a iniciatívami v jednotlivých diecézach a predovšetkým na mariánskych pútnych miestach.

Predchádzajúci Mariánsky rok vyhlásil pápež Pius XII. pri príležitosti storočnice vyhlásenia dogmy o Nepoškvrnenom počatí. Ten rok trval od 8. decembra 1953 do 8. decembra 1954 a zasvätili ho vo všetkých diecézach na svete.

Mariánsky rok 1953 - 1954 ohlásil pápež Pius XII. encyklikou Fulgens Corona zverejnenou 8. septembra 1953. Dogmu o Nepoškvrnenom počatí Panny Márie vyhlásil pápež Pius IX. dňa 8. decembra 1854.

Podľa informácií z vatikánskych kruhov mala by byť encyklika o Matke Božej zverejnená 25. marca 1987, na sviatok Zvestovania Pána.

V liste všetkým biskupom sveta, ktorý podpísal vatikánsky štátny tajomník kardinál Agostino Casaroli, poukazuje pápež na to, že blížiac sa tretie tisícročie samovoľne orientuje myšlienky na Matku Božiu, ktorú si bol vyvolil Boh, aby priviedla na svet Krista. Preto je dôležité osobitným spôsobom sa obracať v tomto čase na Matku Božiu s prosbami o jej orodovanie a pripraviť sa na jubileum roka 2000.

/Správa Katolíckej tlačovej agentúry
v Ríme. Citované podľa novín Tageszeitung, 2. 1. 1987/

Poznámka redakcie: Je možné, že vyhlásenie Mariánskeho roka súvisí aj so 70. výročím zjavení Panny Márie vo Fatime /1917/ a s blížiacim sa milénium kresťanstva v Rusku /na pozvanie sv. Vladimíra prišli grécki kňazi do Kijeva r. 988/.

...K NEPOŠKVRNENEJ A SEDEMBOLESTNEJ

3. časť

Pravdy o Márii sú pravdami o Bohu.

Poznajme Máriu, aby sme lepšie poznali Ducha Svätého.

"Ešte veľa vám mám toho povedať, ale teraz by ste to neznesli. Keď príde on, Duch pravdy, uvedie vás do plnej pravdy ... a zvestuje vám, čo má prísť." /Jn 16, 12n./

Sú teda ešte veci, ktoré nám Ježiš nepovedal, v evanjeliu ich nenájde, ale nám ich má zjaviť Duch Svätý...

Boh svoje pravdy oddávna zjavoval ľuďom postupne, až keď ich už vedeli zniesť. Aj tak ich ľudia prijímali ťažko a s veľkými

rozpakmi. Tak bol prijatý aj príchod Syna Božieho, hoci proroc -
tvá o ňom boli známe. Aj zronení učenici pochopili, že to, čo sa
stalo, bolo predpovedané, až keď im na ceste do Emauz sám otvo-
ril zmysel Písiem. V Písmach to dávno stálo, opatrovali to a
odovzdávali z generácie na generáciu, čítali to, ale pochopili
až vtedy, keď sa to splnilo.

V dnešných časoch Boh zasa väčšmi zjavuje seba samého, keď
nám zjavuje Máriu. Dnes je Mária takým predmetom rozpakov, akým
bol vo svojej dobe Ježiš. Sme v rozpakoch, hoci na vlastné oči
vidíme jej veľké divy a zjavenia, aké nikdy nebývali. Tu nám
prichádzajú na um Kristove slová: "Keď už mojím slovám neveríte,
aspoň týmto skutkom verte!" A v rozpakoch nad týmito skutkami
Márie objavujeme vysvetlenie v rozprave sv. Grigniona "O pravej
úcte k Panne Márii", ktorú po tri storočia opatrujeme, čítame a
prekladáme do mnohých jazykov. Čítame tu: "Skrze Máriu sa spása
sveta začala a skrze Máriu sa nevyhnutne dovrší." Ak je toto
pravda, tak sa musí v tomto smere niečo diať. A vidíme, že sa aj
deje. Už prívlastky, ktoré sa priznali sv. Grignionovi, "muž
Prozreteľnosti", "druhý Eliáš", "misionár Ducha Svätého a Márie",
nám napovedajú, že je "hlasom volajúcim: Pripravte cestu Márii!"
Je predzvestou azda najväčšieho z budúcich zjavení Ducha Sväté-
ho predpovedaných Ježišom. Aj Ježišovo zdôvodnenie odkladu "Teraz
by ste to nezniesli" nachádzame u Grigniona: "Máriu temer vôbec
nebolo vidieť pri prvom príchode Ježiša Krista, aby sa ľudia,
ešte málo poučení a osvietení o osobe jej Syna, nevzdalovali od
neho príliš silne a príliš mocne lipnúť k nej, čo by sa bolo
pravdepodobne stalo, keby bola bývala známa." A ďalej uvádza
priznanie sv. Dionýza Areopagitu, ktorý napísal, že by bol Máriu
"považoval za nejakú bohyniu..., keby viera, v ktorej bol pevne
utvrdený, ho nebola poučila, že ňou nie je".

Z takého istého dôvodu dlho nemohol Boh zjaviť svoju troj-
jedinosť. Uprostred pohanského mnohobožstva by to ľudia "ešte
neboli zniesli". Až keď sa utvrdilo poznanie jediného Boha, mohol
zjaviť, že je trojjediný. Až keď sa utvrdilo poznanie Boha du-
chovného, mohol byť zjavený Bohočlovek. Až keď je utvrdená viera
v Krista, môže byť zjavená Mária. "Ale pri druhom príchode Ježiša
Krista Mária bude poznaná a zjavená pôsobením Ducha Svätého, aby
sa skrze ňu šírilo poznanie Ježiša, láska k nemu a služba jemu.
Dôvodov, ktoré viedli Ducha Svätého, aby skrýval svoju Nevestu
za jej života a zjavoval ju len veľmi málo od hlásania evanjelia,
tých už niet. Boh si želá zjaviť a odcloniť Máriu, veľdielo svo-
jích rúk, v týchto posledných časoch." /Grignion./

A Boh si to skutočne želá. Vidíme to podľa toho, že to aj
uskutočňuje - v tejto dobe jej veľkých zjavení a zázrakov. Tento
veľký Boží plán nachádzame zakotvený už vo Svätom písme. Obopína
ho ako rámec od začiatku až do konca: Prvá kniha, Genezis, hovorí
o žene, ktorú Boh postavil proti hadovi /Gen 3,15/, posledná,
Apokalypsa, o žene, ktorá proti nemu bojuje /Zj 12/. A uprostred
zvestovanie odhaľuje, že touto ženou, požehnanou medzi všetkými
ženami, je Mária, plná milosti, a že Pán je s ňou /Lk 1,28; 42/.
O nikom z ľudí alebo takého svedectvo nevydalo. Preto jej vlastné
slová, ktoré tak poskromne nachádzame v Písme svätom, sú cenné
nie menej ako slová ktoréhokolvek proroka. O sebe hovorí "služob-
nica Pánova" /Lk 1,38/, o nás: "Nemajú vína" /Jn 2,3/, pripomí-
najúc Ježišovi aj naše drobné starosti, o svojom Synovi: "Čokol'-
vek vám povie, urobte!" /Jn 2,5/ a o Bohu prednáša krásny
chválospev Magnifikat: "Veľbí duša moja Pána /Lk 1,47-55/. Aj
jej slová "Hľa, odteraz blahoslaviť ma budú všetky pokolenia!"
sú plnohodnotným proroctvom Písma svätého, ktoré sa musí splniť.

Vskutku dostatočne zabezpečil Boh pomocou prorockého ducha hodnovernosť tohto Ježišom prisľúbeného zjavenia Ducha Svätého, ktorým dáva poznať Máriu. Najväčšmi však Ježiš zabezpečil všetky budúce zjavenia ustanovením učiteľského úradu cirkvi, ktorému dal právomoc "zväzovať a rozväzovať".

Vedel, že keď má ešte v budúcnosti Duch Svätý zjavovať veci dosiaľ neznáme, "otec lži" a "vrah ľudí od počiatku" nepremešká ani jednu príležitosť prihlásiť sa v prestrojení za Ducha Svätého. Napokon Ježiš to výslovne predpovedal: "Keby vám vtedy niekto povedal: 'Hľa, tu je Mesiáš, hľa, tamto je', neverte. Lebo vystúpia falošní mesiási a falošní proroci a budú robiť znamenia a zázraky, aby zviedli, ak je to možné, aj vyvolených. Vy sa však majte na pozore! Všetko som vám povedal vopred." /Mk 13, 21n aj Mt 24, 23 n /

Už jednoduchá logika nám napovie, že v takejto situácii nevyhnutne musí byť autorita, inštitúcia, ktorá môže zodpovedne povedať, čo je pravé. Autorita, ktorá môže ľudstvu, v ktorom je veľa spoločencstiev, siekt a cirkví tvrdiacich o sebe, že hlásajú pravého Krista, majúcich prorokov na nerozoznanie od pravých, svedčiacich znameniami a zázrakmi na nerozoznanie od pravých, dať spoľahlivú odpoveď. A Kristus takú inštitúciu výslovne ustanovil - na skale Petrovej. Nehovorí, že na svojej, ale na Petrovej skale. Tým označil nástupcu. A keďže má cirkev trvať do skončenia sveta, je jasné, že to, čo ustanovil, sa nekončí pri Petrovi, ale prechádza na ďalších nástupcov. A je skutočným zázrakom, že táto inštitúcia tu cez všetky búrky dejín stále je, a že je stále jasne rozlíšiteľná.

Keď nám dnes Boh tak jasne zjavuje, že Mária má v tejto dobe rozhodujúcu úlohu, zaväzuje nás to. A hodno si povšimnúť, že úcta k nej je vlastná v katolíckej cirkvi. Sám Duch Svätý riadil cirkev, aby vyhlásila Máriine výsady za dogmy viery, keď ich začali spochybňovať a napádať. Najprv Panenstvo a Božie Materstvo, neskôr Nepoškvrnené počatie a Nanebovzatie. A tak už vtedy satan utržil porážku, keď chcel odstrániť tieto pravdy o Márii, a naopak, ony sa ešte vyzdvihli. Už vtedy Duch Svätý pripravoval veľký Boží plán s Máriou, i keď ho vtedy ešte nik nechápal. Už to samo možno považovať za budúce zjavovanie Svätého Ducha, prisľúbené Ježišom, poznanie ktorého by sa skôr nebolo znieslo, už to bola príprava tejto Máriinej doby.

O PÔSTE

Pre moderného človeka, aj pre veriaceho, pôst patrí medzi rekvizity minulých epoch, ktorého zmysel a význam prestáva byť pochopiteľný. Ak sa aj - z vernosti k cirkvi - v predpísané dni postíme, z obvyklého množstva a kvality jedál si často odoprieme len toľko, aby sme neprestúpili príkaz. Hlbšiu motiváciu zdržania sa už celkom nechápeme.

"Hladných nasýtil dobrými vecami,
a bohatých prepustil naprázdno." /Lk 1, 53/

Tento Máriin verš vyjadruje veľa z toho, čo sa o pôste dá povedať. Pokúsme sa to s pomocou Písma podrobnejšie rozviesť.

1. Pôst v zmysle náboženskom má zmysel jedine vo vzťahu k Bohu,

Niektoré lekárske školy odporúčajú pôst ako liečebnú metódu – samozrejme tu ide o dlhší pôst uskutočnený pod lekárske dozorom a použitím premyslenej techniky pôstu. V tomto zmysle ho nazvali "operáciou bez noža". Jogíni sa postia, aby dosiahli vyššie stavy koncentrácie, niektorí vychovávatelia ho odporúčajú ako tréning vôle. Toto všetko môže byť dobré a užitočné, ale nemá nič spoločné s pôstom v zmysle Písma.

Pôst, ktorý Boh chce, je výrazom našej lásky k nemu: "Keď ste sa postili... či ste sa naozaj mne postili?" /Zach 7,5/.

2. Pôst je pokora. Starý zákon slovo "postiť sa" často vyjadruje slovami: pokoriť svoju dušu alebo dokonca trápiť svoju dušu. Mojžišov zákon predpisuje pôst raz do roka, vo veľký deň zmierenia, týmito slovami: "A bude pre vás večným ustanovením, že ... /v ten deň/ budete ponížovať svoje duše" /3 Mojž 16,29/. Pôst je čosi ako prirodzená sviatosť; nielen symbolizuje hlad a úbohosť a nepokojnú, bolestnú túžbu našej duše po Bohu, ale zároveň spôsobuje, že nás tento posvätný hlad skrz-naskrz naplní.

Keď Mária neporovnateľným spôsobom vyslovila veľký zákon milosti a spásy, že Boh zahrňa svojimi darmi ponížených a hladných, vyslovila zároveň tajomstvo pôstu.

3. Pôst je predovšetkým duchovný akt. Sýty človek už nemôže jest. Človek, sýty tisícokrakými vecami tohto sveta, je neschopný prijať pokrm z nebies, ktorý mu Boh ponúka. Je to najmä prorok Izaiáš, ktorý rozviedol tento duchovný význam pôstu.

Izaiáš vychádza z odvekej otázky veriaceho človeka: Prečo Boh mlčí? To je aj naša otázka, ktorú kladieme vždy znovu a znovu. Prečo sme takí priemerní? Prečo nenastane ozajstná duchovná obroda? Prečo sú pomery v cirkvi našej vlasti /a inde/ stále neutešené? Prečo je viera na toľkých miestach zeme utláčaná? Prečo moje dieťa nechodí po Božích cestách, prečo manželstvo v rozpade, za ktoré sa už roky modlím, nesmeruje k zmiereniu?

Starozákonný veriaci, s ktorým Izaiáš vedie tento dialóg, pridáva k modlitbe aj pôst, napriek tomu Boh mlčí. Preto sa s bolesťou pýta: "Prečo sa postievame /Bože/, keď nevidíš, trápime svoju dušu, a nechceš o tom vedieť?" /Iz 58, 3 a nasl./ A Boh odpovedá: "Hľa, v deň svojho pôstu konáte svoju vlastnú vôľu a utláčate robotníkov. Postíte sa, ale zároveň vediete spory a hácky... Či toto je pôst, aký som si vyvolil? A či nie je pôst, aký som vyvolil, ak rozviažete putá hriechu...? Či azda nie to, ak lámeš lačnému chlieb a potulných bedárov zavedieš do domu? Keby si videl nahého a zaodial ho a neskryval sa pred svojím blížnym?"

Preložené do dnešných pomerov postiť sa znamená vzdať sa toho, aby sme naplnenie svojho života hľadali v krátkozrakých pozemských zámeroch /"konať svoju vlastnú vôľu"/, ktoré uskutočňujeme neraz na úkor blížneho, alebo ktoré nám aspoň bránia v tom, aby sme videli potreby našich bratov.

Postiť sa teda znamená stávať sa lačným, prázdny, oslobodzovať sa od svojich zámerov, od všetkého, čím každodenne "nasycujeme" svoju dušu. Urobiť sa lačným a očakávať, že nás Boh nasýti svojimi nekonečnými darmi.

Odvažujeme sa povedať, že pôst má výrazný mariánsky charakter. Mária bola celkom lačná, aby bola skrz-naskrz plná Bohom. Postiť sa znamená nasledovať Máriu v tom, že sa stala ničím, aby mohla byť celá Ježišom.

4. Ak Pán Ježiš modlitbe v jeho mene prisľúbil silu /Mt 18, 19/, tak mal na mysli predovšetkým "modlitbu s pôstom", modlitbu v tomto duchu pôstu /Mt 17, 21/. Biblický človek spájal modlitbu s pôstom predovšetkým pri ťažkých navštíveniach /1 Sm 7, 6 Joel 2, 15/ alebo v očakávaní mimoriadných Božích darov /napr. Mojžiš pred zjavením, Ex 34, 28; Dt 9, 3; Sk 13, 3/.

Na modlitbu s takýmto pôstom Pán odpovedá nebyvalou záplavou svojho milosrdenstva: "Vtedy budeš volať, a Pán sa ohlásí, budeš pokorne volať o pomoc, a povie: "Hľa, tu som!" /Iz 58, 9/ "Vtedy vypukne tvoje svetlo ako ranná zora ... a sláva Pánova ťa obklopí ako stráž" /verš 8. / "Vtedy vzíde tvoje svetlo vo tme, a tvoja mrákava bude ako poludnie. ...A budeš ako zvlážená záhrada a ako prameň vôd, ktorého vody nevysychajú." /Verše 10-11 /

To sú vlastne Máriine slová: "Hladných nasýtil dobrými vecami."

V MENE ŽIVOTA

Skúsenosti z minulosti a ešte viac zo súčasnosti nás učia, že narušenie rovnováhy v prírode má veľmi negatívne následky na život. Následky narušenia mravného Božieho zákona sú ešte väčšie. Bude medzi nami toľko "spravodlivých", pre ktorých Pán zachráni naše mesto, národ, svet? Niekoľko nasledujúcich postrehov zo zahraničnej tlače môže byť na zamyslenie a iniciatívne konanie aj pre nás:

- Ústavná komisia na Filipínach, ktorej úlohou je vypracovať text novej ústavy, zamietla návrh legalizácie prerušenia tehotenstva a prijala formuláciu, že "štát je povinný chrániť v rovnakej miere život matky, ako aj život nenarodeného... od okamihu počatia". Člen komisie biskup Teodore Bacani, sufragán arcibiskupa v Manile, vyhlásil, že "spomenutá zásada blokuje pre budúcnosť každý pokus o legalizáciu prerušenia tehotenstva." Povedal tiež, že "prijatá formulácia sa nemôže považovať za jednostranne 'katolícku', lebo úcta k životu je spoločná hodnota pre katolíkov, iných kresťanov ako aj mohamedánov". Dňa 2. februára 1987 sa návrh ústavy pri referende veľkou väčšinou hlasov schválil.

- Roku 1984 írski voliči v referende odmietli návrh zmeny ústavy, ktorý požadoval legalizáciu prerušenia tehotenstva v niektorých prípadoch.

- V kázni prednesenej v Lyonskej katedrále na Nový rok 1987, na Svetový deň mieru, kardinál Albert Decourtray - lyonský arcibiskup - kritizoval prax zabíjania detí v lone matky: "Za rok 1986 vo Francúzsku viac než 200 000 malých ľudských bytostí, zámerne a dobrovoľne, zabili v lone ich matiek... Formulácia 'zabíjanie detí v lone matky' sa v oficiálnych textoch zjemňuje a opisuje skratkou DPT /dobrovoľné prerušenie tehotenstva/. Tento akt sa vzal pod zástavu zákona. Zákonodarca okrem toho rozhodol, že DPT sa bude platiť z fondu sociálneho zabezpečenia. Takýto postup priviedol verejnú mienku k tomu, že sa tehotenstvo považuje za chorobu a s ľudským embryom sa zachádza ako s nádorom. Úkon sám o sebe neprípustný sa stal banálny." /Poznámka redakcie: Podľa štatistík sa v ČSSR uskutočnilo roku 1986 spolu 130 000 umelých potratov. V prepočte na množstvo obyvateľov - Francúzsko

približne 55 miliónov a ČSSR 15 miliónov - je počet zabitých nenarodených detí v ČSSR 2,3krát väčší. Interrupčný zákon je v rozpore s Božím zákonom. Je v rozpore aj so zákonom môjho svedomia?/

- Augustino Cerri, farár v meste Giussano, v Taliansku, môže naďalej každý utbrok o 14.00 hodine zvoniť pohrebným zvonom svojho farského kostola, keď sa v naproti položenej nemocnici uskutočňuje umelé prerušenie tehotenstva. Šéf miestnej polície ho pod tlakom verejnej mienky oslobodil od zaplatenia pokuty 800 000 lír za rušenie verejného poriadku a odvolal svoj zákaz zvonenia v spomínanej situácii. Predvolaní svedkovia, obyvateľia mesta, pri vyšetrovaní jednomyseľne tvrdili, že zvonenie im neprekáža. Na zakončenie pojednávania povedal farár Cerri: "Som obžalovaný, že som dal zvoniť pohrebným zvonom na znak protestu proti potratom uskutočňovaným v nemocnici naproti kostola. Tak to však nie je. Moje zvony sú v službách života. Nikoho neodsudzujem, ani zainteresované ženy, ani lekárov. Snažím sa im iba pripomenúť zodpovednosť za život nevinných detí." Farár Cerri dostal na znak solidarity mnoho listov z Talianska a iných krajín sveta. V jednom sa hovorí:

"Iniciatíva kňaza na obranu života sa ma hlboko dotkla. Nedajte sa odradiť a nezanechajte začatú iniciatívu, pretože Boh je s vami." Podpísaný Franco Zeffirelli, známy filmový režisér a autor filmov Ježiš z Nazareta, Brat slnko, sestra luna /o živote svätého Františka z Assisi/.

* * *

Prvých kresťanov pokladali za nepriateľov štátu, lebo odmietali uctievať rímskeho cisára ako boha. Filozof Justín, ktorý umrel r. 165 v Ríme ako mučeník, vo svojej obhajobe ospravedlňuje kresťanov: "Dane a poplatky odvádzame vašim úradníkom presne, ako sa nám to ukladá. Lebo tak nás učil Kristus... Preto sa kláňame iba Bohu. Vo všetkých ostatných životných úsekoch sme vám radostne poslušní v dobrom, lebo vás uznávame ako cisára a vládcu všetkých ľudí. Modlíme sa nielen za to, aby ste vládli, ale aj za to, aby ste múdro vládli. Keď vy sa nestaráte o nás, čo sa takto modlíme a čo všetko vďačne odovzdávame, škodu za to nebudeme trpieť my. My sme pevne presvedčení, že každý človek, aj vy, bude musieť pred Bohom vyúčtovať zo svojich skutkov podľa miery darov, ktoré dostal od Boha."

LIST FEDERÁLNEMU MINISTERSTVU PRÁCE A SOCIÁLNYCH VECÍ

S vedomím plnej zodpovednosti za výchovu zdravej generácie našich i budúcich detí podpísalo 2430 slovenských občanov /najmä veriacich/ list adresovaný Federálnemu ministerstvu práce a sociálnych vecí, v ktorom žiadajú o zásadnú úpravu pracovného času matiek.

List uverejňujeme v plnom znení:

Hospodársky rozvoj Československa po II. svetovej vojne viedol k veľkej zamestnanosti žien. V súčasnosti je u nás 82 % žien v produktívnom veku zamestnaných. Ako ukazuje doterajšia prax, ženám zamestnávateľia neumožňujú prakticky žiadne úľavy a z prevádzkových dôvodov ženy musia vykonávať prácu rovnako ako muži.

Najdôležitejším spoločenským poslaním žien je materstvo a výchova detí, nie práca v zamestnaní. Vysoká zamestnanosť žien, ale najmä zaťaženie žien na pracovisku, oberá deti a rodinu o to najcennejšie - o materinskú starostlivosť. Ak budú organizácie povinné poskytnúť tarchavým ženám a matkám na ich žiadosť úpravy pracovného času a skrátenie úväzku, možno dúfať, že dôjde aspoň k čiastočnému odbremeneniu žien.

V súvislosti s pripravovanou novelizáciou Zákonníka práce dolupodpisaní navrhujeme a žiadame, aby novelizácia obsahovala zmenu ustanovenia paragrafu 156 Zákonníka práce tak, že "ak požiada žena starajúca sa o dieťa mladšie ako 15 rokov alebo tarchavá žena o kratší pracovný čas alebo inú vhodnú úpravu určitého týždenného pracovného času, je organizácia povinná vyhovieť jej žiadosti".

Súčasne však hospodárska a sociálna politika štátu má perspektívne vytvárať také podmienky, aby muž bol schopný slušne vyživiť svoju rodinu a aby matka detí nemusela ísť do zamestnania z existenčných dôvodov.

V Bratislave 12. 1. 1987

Nasleduje 2430 podpisov občanov ČSSR.

Na vedomie:

1. Kardinál František Tomášek, arcibiskup pražský,
Arcibiskupstvo pražské, Hradčanské nám. 16, 119 02 Praha 1
2. Mons. dr. Július Gábriš, biskup,
Arcibiskupský úrad, Svätoplukovo nám. 3, 917 66 Trnava
3. Mons. dr. Ján Pásztor, biskup,
Biskupský úrad, Hrad, 949 01 Nitra
4. Ministerstvo práce a sociálnych vecí SSR,
Čs. armády 6, 816 43 Bratislava
5. Ústredná rada odborov,
nám. A. Zápotockého 2, 113 59 Praha 3
6. Slovenská odborová rada,
Odborárske nám. 3, 815 70 Bratislava
7. Ústredný výbor Československého zväzu žien,
Panská 7, 111 53 Praha 1
8. Slovenský zväz žien, Ústredný výbor,
Obrancov mieru 4, 817 60 Bratislava

* * *

S radostou konštatujeme, že prevažná väčšina veriacich a najmä manželov a rodičov chápe významnú celocirkevnú a celospoločenskú úlohu správnej rodičovskej výchovy detí a mládeže u nás a že sa mnohí z nich vedeli aj osobne alebo vlastným podpisom k petícii o novelizácii paragrafu 156, ods. 2 Zákonníka práce zaangažovať za tento všeludsky závažný problém. /Pozri článok:

List Federálnemu ministerstvu práce a sociálnych vecí./ To, že išlo a ide zo strany signatárov listu o významnú iniciatívu, dokazujú, okrem iného, aj reakcie rozličných oficiálnych osobností a inštitúcií, ktorým sa list odoslal. Už samo nadviazanie takého dialógu o problémoch rodín a žien je obojstranne pozitívnym krokom.

Odosielať a tlmočník spomínanej petície RNDr. František Mikloško dostal odpoveď Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí, list od kardinála F. Tomáška aj pozvanie na Slovenskú odborovú radu, o ktorých vás informujeme:

- Z obširného listu Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí zo dňa 2. februára 1987 vyberáme:

"K námětu na novelizaci paragrafu 156 odst.2 zákoníku práce sdělujeme: Námět povedeme v patrnosti. Současně však upozorňujeme, že realizace navrhovaného požadavku, aby organizace byla bezvýjimečně nucena podrobit se požadavku pracovnice na zkrácení pracovního úvazku vyplývajícího z původně sjednané pracovní smlouvy, popř. její žádosti o jinou vhodnou úpravu pracovní doby, a to bez ohledu na provozní možnosti organizace, by byla velmi obtížná."

Podstatná časť listu sa ďalej zaoberá zdôvodňovaním uvedenej komplikovanosti realizácie návrhu. Na záver sa píše:

"Pro takovou případnou právní úpravu musí být nejprve vytvořeny výrobní a celospolečenské podmínky." Podpísaný Dr. Miloš Průcha, riaditeľ odboru legislatívneho a pracovnoprávneho.

/V prípade záujmu uverejníme list v plnom znení v nasledujúcom čísle Rodinného spoločenstva./

- Kardinál F. Tomášek píše:

Pokoj a Dobro! Děkuji Vám za důležitou informaci, že nám pomáháte hájit práva žen. Jsem Vám za to vděčný, neboť rodiny s dětmi potřebují nutně, aby se jim věnovala pozornost, mají-li být základem dobrého národa. Preji Vám, aby se Vám Vaše snahy darily uskutečňovat. S pozdravem a s požehnáním František kardinál Tomášek, arcibiskup pražský.

- Tlmočník petície RNDr. F. Mikloško dostal telegraficky pozvanie na Slovenskú odborovú radu /SOR/ v Bratislave na prerokovanie obsahu listu.

Na stretnutí, ktoré sa uskutočnilo u vedúceho pracovnoprávneho oddelenia JUDr. Antona Talapku zúčastnila sa ešte jedna osoba SOR a z druhej strany RNDr. F. Mikloško spolu so svojím právnym poradcom JUDr. Jánom Čarnogurským.

JUDr. Talapka v rozhovore povedal, že je síce pravda, že sa pripravuje novelizácia Zákonníka práce, ktorú bude predchádzať všeludová diskusia, ale vopred musí povedať, že zatiaľ sa neuvažuje o tom, že by sa malo diskutovať aj o návrhu signatárov. Potom uvádzal ťažkosti, ktoré by vznikli pri takejto úprave, približne tými istými argumentmi ako sú uvedené v liste Federálneho ministerstva práce a sociálnych vecí.

Na príprave nového Zákonníka práce pracujú rozličné komisie, ktoré sú už v činnosti. Na požiadanie signatárov listu JUDr. Talapka prisľúbil, že prednesie príslušnej komisii, aby bol do diskusií pojatý aj navrhovaný podnet.

Signatári ďalej žiadali, aby v rámci všeludovej diskusie bol obsah listu uverejnený v denníku Práca. JUDr. Talapka opäť prisľúbil, že žiadosť prednesie redakčnej rade a že tlmočník RNDr. F. Mikloško bude oboznámený s rozhodnutím redakčnej rady.

Tiež žiadali, aby niekto z právne erudovaných signatárov mohol byť prípadne povolaný do niektorej pracovno-prípravnej skupiny. V tejto veci sa JUDr. Talapka odmietol angažovať.

JUDr. Talapka ďalej povedal, že "ženská zamestnanosť je v našej spoločnosti určitým problémom. Vie sa, že z celkového počtu zamestnaných osôb je v našej vlasti 48,2 % zamestnaných žien. Štát v tejto veci chce stále podnikáť kroky pre väčšie a väčšie výhody žien.

V prípade, že zamestnaná žena má dostatočne vážne dôvody, podnik by jej mal vyjsť v ústrety a mal by jej znížiť pracovný úväzok vlastne v zmysle požiadavky petície. Ak to nechce urobiť, SOR sa v takýchto prípadoch vždy zaangažováva za práva ženy a v krajnom prípade odporúča riešiť problém aj súdne.

Ďalej sa iste vie, že od r. 1988 bude mať žena automaticky nárok na 3 roky neplatennej materskej dovolenky. Uvažuje sa o predĺžení platenej materskej dovolenky a uvažuje sa tiež, že by žena, ktorá má 2 deti, mala automaticky o 1 týždeň dlhšiu dovolenku."

JUDr. Talapka sa neformálne spýtal, ako možno rozumieť tomu, že tento list bol daný na vedomie kardinálovi Tomáškovi a dvom slovenským biskupom. Signatári tiež neformálne odpovedali, že najmä v kardinálovi Tomáškovi vidia jednu z najväčších morálnych autorít v našom štáte, čím chceli zdôrazniť morálny charakter listu. Ďalej tiež povedali, že prakticky všetkých 2500 signatárov petície bolo z radov veriacich kresťanov, čo bol ďalší dôvod.

Po tomto sa stretnutie skončilo s tým, že slúbené veci zo strany SOR sa majú predniesť príslušným orgánom.

POTREBA LÁSKY

Záver cyklu Mať alebo byť

"Bez lásky by ľudstvo nemohlo existovať ani jeden deň."
/E. Fromm/

Prvok lásky v človeku je obraz Boží v ňom; je to fenomén, ktorého prejavy vyvolávajú obdiv okolia, lebo láska zohrieva, obšťastňuje a vyvoláva úsmev. Človek má rád dokonalosť /obdivuje vrcholné diela umenia a vedy/ a túži po priazni okolia. Kde pramení táto túžba? E. Fromm ju odvodzuje od prvého odcudzenia sa prarodičov v raji. Tam po neuposlušnutí rozkazu spoznali svoju rozdielnosť. Prejavilo sa to tak, že skrývali pred sebou svoju nahotu a Adam žaloval na Evu, namiesto toho, aby sa jej zastával. Bol to výsledok uvedomenia si svojej odlúčenosti. Toto vedomie vyvoláva pocit hanby, viny a úzkosti. A jediná cesta

k znovuspojeniu je láska. Pri úplnom neúspechu nájsť túto cestu prichádzajú stavy s pocitom úplnej odlúčenosti - šialenstvo. I keď moderná spoločnosť postavila tieto úvahy na perifériu svojich problémov, lebo prevládlo racionálne podložené vedomie o všemocnosti človeka riešiť všetky problémy svojej existencie, práve ona otázku odcudzenia znova vyprodukovala s maximálnou naliehavosťou. Odcudzený totiž nie je človek v pustovni, ktorý si taký spôsob života vyvolil a dobrovoľne ho praktizuje, ale človek zdegradovaný na vec, obchodný artikel. Dnes sa prichádza k poznaniu, že odcudzenie môže človek pociťovať i v spoločnosti ľudí, a to vždy tam, kde sa upadá do inštinktovej oblasti a zabúda sa na duchovný rozmer.

Odcudzenie sa dnes pociťuje ako vážny sociálny problém a nadobúda veľké rozmery najmä v západných kultúrach, kde sa kladie dôraz na osobný úspech jednotlivca v spôsobe života mať a kde je veľa prisťahovalcov, ktorých domáce obyvateľstvo neprijíma. Nedostatok lásky je často taký výrazný, že vedie ľudí k zúfalstvu, mládež k asociálnej činnosti /Dýka a kríž - Wilkerson/. I v našich podmienkach sa stretávame s odlúčenosťou. Spomenieme len domovy dôchodcov, kde často končia svoj život rodičia viacdetných rodín bez toho, žeby ich vlastné deti navštevovali. Jedným z výkrikov osamelosti uprostred spoločnosti mladých ľudí je aj príhoda, ktorá sa stala nedávno, keď študentka gymnázia/Topoľčany/ si siahla na život s odkazom, že nikto ju nemal rád a taký život bol hrozný, že ani ona nikoho nemilovala a tak sa žiť nedalo.

Vytvorili sa rozličné teórie, ako riešiť problém odcudzenia. Mnohí ľudia hľadajú vlastný spôsob riešenia, a žiaľ, zväčša nie ten pravý. Najmenej vhodný, vlastne škodlivý, je únik od problému namiesto jeho riešenia. Únik k drogám, k sexu - do inštinktovej oblasti - pocit odlúčenosti stlmí, ale ho neodstráni. Naopak, produkuje nové podhubie na ďalší rast problému, až u mnohých sa končí úplným zrútením sa osobnosti. Po chvíľach uspokojenia zo splnenia inštinktívnych túžob zákonite príde sklamanie a prázdnota, tie sa zahánajú novým vyvolávaním "stavu zabudnutia" a človek sa postupne dostáva pod deliacu čiaru medzi sebou a nereflexívnou prírodou, stráca kontakt s normálnym okolím a nastáva ťažký pocit úplnej izolácie. Nie, duchovný rozmer človeka sa nedá substituovať jeho inštinktovým svetom.

V úvahe "Láska - najväčší zázrak v dejinách ľudstva" /RoS č. 11/ sme ukázali, že jedine láska je schopná pozdvihnúť človeka nad deliacu čiaru medzi ním a nereflexívnou prírodou a poskytnúť mu perspektívu šťastného života. Láska je produktívna aktivita človeka smerom k iným ľuďom, ktorá má tú zázračnú moc, že stavia mosty k blíznym a v konečnom dôsledku vyvoláva lásku. V láske nemôže byť ani reči o stavoch odlúčenosti; miznú z obzoru, lebo milujúci človek je aktívny a v tejto aktivite vychádza zo seba smerom k blíznym. Láska znamená predovšetkým dávať, i keď prijímanie v pokore /ak to treba/ patrí tiež do tejto oblasti. Pravda, dávanie musí prekročiť rámec obchodnej výmeny /nebolo by to dávanie v pravom zmysle slova/, pocitu vzdávania sa v zmysle obety, lebo i keď v takom prípade sa preukáže skutok milosrdenstva, dávanie v zmysle etickej normy poskytne radosť nie preto, že je to odriekanie, ale preto, že v akte dávania spočíva vyjadrenie životnosti /E. Fromm/.

Dávať možno tak vo sfére hmotných vecí, ako aj vo sfére špecificky ľudskej domény. Ten, kto hromadí bohatstvo, nie je z psychologického hľadiska bohatý. Je úbožiak, teší sa z chlebovej nesociálnej hmoty, a to mu šťastie neprinesie. Láska či dávanie v láske je komplexné dávanie sa. Nielen telo totiž treba

nasýtiť, smádi a hladuje aj duša. A dať druhému svoj záujem, svoje pochopenie, svoj humor, účasť na jeho osudoch a pod., to znamená niekedy viac, ako dať hmotný dar. /Čo a kedy treba urobiť to závisí od potrieb blízkeho./ Dávanie v láske však nie je rovnícový počet. Pri akte dávania sa niečo zrodí a obidveja zainteresovaní sa spolu tešia hrejivému fenoménu. Aplikované na lásku to znamená: Láska je sila, ktorá vyvoláva lásku /E. Fromm/.

V zmysle našich úvah láska nie je cit; je to rozhodnutie konať v prospech druhého. Zdôrazňujeme to preto, že toto slovo sa používa na pomenovanie mnohých prejavov, ktoré neraz s láskou nemajú nič spoločné. Výbušný zážitok zamilovania sa s náhlou stratou zábran nie je láska. Mať rád, ako to budeme odlišovať od slova milovať, nemusí /a často nemá/ potrebné príznaky lásky. Najjasnejšie to vidno z toho, že partner v "zamilovaní sa" stráži svoj objekt ako vlastníctvo. V prípade slabej reakcie na svoju "lásku" či zábran v jej rozvíjaní zo strany okolia je výbušnejší človek schopný trestať nielen blízkych svojho partnera, ale i jeho samého /a to i smrťou/. Je to sebeckosť, branie, nie dávanie! Práve tak môže existovať takéto odcudzenie od okolia v dvojici aj v skupinách. Aj tu ide o egoizmus, nie o lásku.

Nemajú mladí ľudia hľadiť na to, či sa majú radi? Naopak. Aj v tomto druhu partnerstva má totiž dominovať láska, a ak niekoho máme radi, ľahko mu ju preukazujeme. Ibaže sa na celoživotný sľub nemožno odhodlať len so zalúbením sa, bez schopnosti milovať. Pravá láska sa začína až tam, kde sa objavujú starosti, prekážky, kde treba začať dávať bez nároku na odmenu. Kde jej niet, tam sa manželstvo končí žalostne.

Ľudia sú v podstate všetci rovnakí. Všetci sme časťou ľudstva a deťmi jedného Boha. Preto je láska univerzálna. Máme milovať všetkých ľudí. A z toho vidno, že láska má byť akt vôle, nie citu. V tom je racionálne pozadie nerozlučiteľnosti manželstva a príkazu milovať i nepriateľov.

Ako je to so sebaláskou? V tomto modeli je odpoveď jednoduchá. Vo vete "Všetci sme časťou jedného celku" je obsiahnutá i správna orientácia. Medzi láskou k sebe a láskou k blížnym nie je rozpor. Veta "Miluj blízkeho ako seba samého" je návodom. Ak je čnosť milovať ľudskú bytosť všeobecne, patríme do toho i my, lebo sme zahrnutí do spoločenstva. Ale láska k nášmu ja je nerozlučne spojená s láskou k blížnemu. V spôsobe života byť je všetko jasné. Toto spojenie nikdy neporušíme smerom k sebe, lebo sme chudobní v duchu. Okrem toho je tu univerzálnosť lásky, a tá vylučuje nenávisť. Ak sme vyvinuli schopnosť milovať, musíme milovať všetkých ľudí, nemôžeme z toho vylúčiť nikoho. Láska k sebe /správna/ neznamena sebeckosť. Sebecký človek sa zaujíma len o seba, všetko orientuje na seba, nemá záujem o druhých, a teda ich nemiluje. Ale on nemiluje ani seba. On sa nenávidí /E. Fromm/. Sebeckosť ho vzdaluje od spoločenstiev ľudí a výsledkom je, že je to nešťastný človek. Úzkostlivo sa usiluje nájsť v živote uspokojenie a súčasne sám si znemožňuje ho dosiahnuť.

Moderné psychologické príručky prekypujú odporúčaniami pre prax lásky najmä pri prevýchove narušených detí. Samo narušenie je z veľkej časti /ak nie vždy/ výsledkom nelásky. Lásku potrebujú všetci ľudia bez rozdielu. Teplo domovov, užších aj širších spoločenstiev spočíva na láske. Ak Stvoriteľ dal človeku slobodnú vôľu so schopnosťou milovať, umožnil mu v tejto nehostinnej krajine vytvoriť raj v láske, predobraz neba. Zabudol človek v priebehu vekov na tento najväčší dar, keď hľadá šťastie v sebeckosti? Kazí tak radosť seba a spôsobuje bolesť blížnym. A predsa v podobenstve o talentoch je uchovaný aj tento dar. Rozmnožujeme ho!

NÁDEJ EVANJELIA A NÁDEJE DNEŠNÝCH IDEOLÓGIÍ

Čím sa líši nádej evanjelia od nádejí, ktorými sa usilujú získat si sympatie moderného človeka súčasnej ideológie?

Kolínsky arcibiskup kardinál Joseph Höffner odpovedá na otázku takto:

Človek je bytosť, ktorá vždy v niečo dúfa. Kto už nedúfa, ten prepadá pochybnostiam. Kde nie je nijaká nádej, tam je zá-
mrtok /porovnaj 1. Sol 4, 13/. Naša viera nás nabáda rozlišovať medzi klamnou nádejou a nádejou nezničitelnou, večnou.

Pred Nanebovstúpením sa učeníci pýtali: "Pane, či už teraz obnovíš kráľovstvo Izraelitom?" /Sk 1, 6/. Je to otázka, ktorá prechádza storočiami ako pohoršenie. Znova a znova vystupovali falošní proroci a prorokovali zemský raj. Dnes pokušenie prepadať antievanjeliu, to jest utopickému prísľubu budúcnosti sveta, je zvlášť veľké. Je to prísľub ideálnej komunistickej spoločnosti bez chudoby, núdze, utlačania. V jednom spise, ktorý vydala Freie Deutsche Jugend /FDJ/ pre školenie mládeže v NDR, sa píše: "Konečný cieľ komunizmu nie je rozprávka, ale skutočný, naozajstný rajský život na tejto zemi." Hospodársko-technický optimizmus a revolučný mesianizmus podávajú si tu ruky.

Kresťanská nádej odhaľuje tento mesianizmus ako sekularizovanú pseudoeschatológiu, t. j. ako utópiu. Kto sa však lapá utópie, padá zo schodov. Slovinský spisovateľ Žarko Petan píše: "Každá socialistická rozprávka sa začína takto: Bude raz." Podľa kresťanskej teológie dejín dianie vo svete nie je vzostupným vývojom k dajakému zemskému raju. Kristus pri svojom návrate náhle preruší dejiny sveta, tak ako riekou premôže búrlivý príboj z mora. Medzi Nanebovstúpením Pána a jeho návratom na konci sveta nebude na zemi nijaký raj - navzdory všetkým falošným prorokom z Východu i zo Západu. "Lebo v nádeji sme spasení!" /Rim 8, 24/. Kristus je "naša nádej" /1. Tim 1, 1/. Od neho čakáme večný život, večnú budúcnosť, večnú mladosť. Naša nádej je nezničitelná, lebo sa zakladá na tom, že zmŕtvychvstalý Kristus premohol smrť.
/t/

PSYCHOLÓG MEDZI NAMI

A budú jedno telo

Tento Pánov výrok, vzťahujúci sa na manželský vzťah muža a ženy charakteristicky vyjadruje jednotu "manželskej osoby", ktorú Ježiš požaduje od manželov: Už viac nejestvuje "ja" ani "ty", je už len jedno "my", ktoré on požehnal a potvrdil a ktoré povolal do obapolnej spolupráce na vzájomnej spásu.

Pánovo požehnanie sa týka spojenia muža a ženy v úplnosti, zahŕňajúc aj sexuálnu zložku. Pán nerozdeľuje jednotu, ktorú sám ustanovil.

Toto považujeme za východiskovú platformu pre našu úvahu o úlohe sexu v katolíckom manželstve. Chápanie tejto úlohy sa psychologicky utvára u súčasného jednotlivca veľmi protirečivo.

Pôsobia tu totiž rozličné, navzájom ťažko zlučiteľné tendencie, ktoré dnešným mladým manželom často narúšajú alebo dokonca znemožňujú nájsť zmysel sexuality. Na jednej strane je to "tradične" chápaná výchova, ktorá prakticky automaticky odsunula celú sexualitu do oblasti "nízkeho, hriešneho", teda tabu, a tak "spolu s vodou vyliata z vaničky aj dieťa". Na druhej strane sú tu vplyvy dnešného voľného nazerania na sex a toho, čo sa zvyčajne označuje ako sexuálna revolúcia. V tejto situácii sa cítia dnešní katolícki manželovia často zmätení a zmietaní medzi Scyllou "strachu z hriechu" a Charybdou "slobody lásky" a ťažko hľadajú svoj postoj a najmä jeho praktické uplatnenie v živote.

Ako ľudia sme vlastne sexuálne bytosti, pohlavne odlišné /"A Boh stvoril človeka na svoj obraz...ako muža a ženu stvoril ich", Gn 1, 27/, so vzájomnou príťažlivosťou, ktorú Pán ustanovuje už pri stvorení ľudí. Neskôr Boh - prí prípade človeka v raji - dáva najavo, s akou rozporuplnosťou sa bude človek /ako muž i žena/ potýkať pri uskutočňovaní svojho Stvoriteľom určeného plánu: "a budeš túžiť po mužovi, on ti však bude pánom" /Gn 3, 16/.

Sexuálna láska je najhlbším odovzdaním sa navzájom dvoch bytostí, ktoré v sebe nesie zázrak utvárania jednoty - i možnosť spolupôbiť pri stvoriteľskom diele tým, že na úrovni dvoch rodičovských jednotlivcov sa dávajú dohromady biologické podklady ako ich "ÁNO" pre Boží akt utvorenia novej bytosti.

Dnes však nechceme tu hovoriť o tejto plodivej zložke sexuálnej lásky, ale chceme sa sústrediť na zmysel sexuálnej lásky per se, t. j. v jej vzájomne sa odovzdávajúcej plnosti jednoty manželov. Chceme sa sústrediť na tento aspekt práve s ohľadom na úzkosti mnohých kresťanských manželov, s ktorými sa možno často stretnúť: či totiž pohlavné spojenie je prípustné - alebo dokonca či nie je hriešne - mimo svojej plodivej úlohy?

Odpovieme slovami známeho katolíckeho psychoterapeuta a mysliteľa Viktora Frankla, ktorý vo svojej práci "O zmysle lásky" píše: Ľudská sexualita sa dehumanizuje, ak sa zneužíva ako číry účelový prostriedok, nemenej sa zneužíva, ak slúži iba na účel rozmnožovania namiesto toho, aby bola výrazom lásky".

Ľudská sexualita nie je len akýsi, možný, prípustný výraz, lež právoplatný a úplný, práve v duchu Božieho "a budú jedno telo". Mnohým úzkostlivým dušiam sa toto bude zdať sexualizáciou lásky, ale Pán skutočne povedal "jedno telo". Ako píše Friedrich Heer, významný katolícky mysliteľ vo svojej práci "Manželstvo vo svete" /na myšlienky z nej sa tu budeme častejšie odvolávať/, "skutočná láska nie je nijakou polognostickou agapé, akousi spiritualizovanou a beztelesnou, takzvané čisto duchovnou láskou, ktorej kultu sa holduje v kaplnke vnútra a v úzuchej sfére jednotlivca, ... skutočná láska je nesentimentálna, ťažká a celý život si vyžadujúca sila, ktorá nachádza Boha i blízkeho práve v styku so svojím pohlavným partnerom a v ktorej muž i žena zakúšajú svoje odsúdenie i svoje omilostenie, naplnenie zmyslu svojho života. Je kalichom, ktorý majú vypiť a do ktorého vkladajú svoje osoby ako obeť a dar, aby boli premenené na prijímanie".

A ďalej: "Manželským partnerom, ktorí zápasia o vzájomné otvorenie sa, ponúka Boh ako pomáhajúci prostriedok sexualitu, ktorá má dozrieť až k plnosti a má zaplaviť aj tie posledné telesné i duševné záhyby, zálivy, póry a základy oboch partnerov". Je to teda prostriedok na nadobúdanie milostí, a nie je potom na mieste úzkostlivý strach z hriešneho, s ktorým sa napríklad uteká muž spovedať z "hriešnej túžby po vlastnej žene", alebo s ktorým sa mnohí bránia akejkoľvek diskusii o sexualite, dokonca s vlastným

manželským partnerom. Ako hovorí sv. Kliment Alexandrijský, "nesmieme sa hanbiť pomenovať menom všetky tie veci, ktoré sa Boh nehanbil stvoriť".

Úzkostlivosť je potom na prekážku otvorenosti a odovzdanos-
ti, čo sú atribúty pravej lásky. V takejto otvorenosti a odovzda-
nosti musíme však prijať každý sám seba, aby sme takto mohli pri-
jať i svojho manželského partnera /a bližného vôbec/, to znamená
aj prijať svoju vlastnú sexualitu - nie ako pokúšanie a zvädzanie
Tlého, ale práve ako spomínaný prostriedok milosti. Nesprávne
chápanie náboženského postoja s prebujneným pocitom viny a hrie-
chu na úkor pocitov milosti a radosti /porovnaj koncilovú konšti-
túciu Gaudium et spes - Radost a nádej/, ktoré sú podstatnými at-
ribútmi evanjeliovej blahozvesti, viedlo potom k nesprávnemu
"potláčaniu", akoby jediný problém mravnosti spočíval - ako to
Heer vtipne nazýva - v tom, "ako podriadiť dolnú časť tela hornej".
Toto sú aspekty pubertálnej, nezrelej sexualitu, ktorá sa však
v manželstve musí rozvinúť do svojej vzájomne sa odovzdávajúcej
plnosti. No vzájomné odovzdávanie sa nemôže uskutočniť iba pesto-
vaním sexuálnych stykov a používaním rozličných techník styku,
pretože ide o spojenie a odovzdávanie sa dvoch bytostí vo svia-
stosti, ktorú si manželia sami udelili. "Mimo oltára a mriežok,
kde prijímame, neexistuje nijaké duchovnejšie miesto, ani nijaký
posvätnější spôsob obcovania medzi Bohom a človekom, než je man-
želstvo" /Heer/. Práve tak je neprimerané, ak sa pre neporozumenie
v sexe alebo neúspech hľadania sexuálneho vzťahu manželia zhodnú
na tzv. duchovných záujmoch. Tak majú totiž hudba, literatúra,
šport a iné formy úniku nahradit stretnutie skutočných osôb. Keď-
že sa v týchto prípadoch neotvorila partnerovi celá pohlavnosť
osobnosti, stávajú sa manželia rýchlo sterilnými: chýba im sila
lásky, ochabuje misionárska účasť na osude cirkvi, národa, spoloč-
nosti aj blízkych, a to z oného jednoduchého dôvodu, že po nevyda-
renom stretnutí, ktoré malo uvoľniť všetky mohutné sily spásy a
lásky, je všetko ostatné už nezaufímavé. Kresťanský laik stráca
náklonnosť k cirkvi a k práci pre ňu až vtedy, keď je podlomená
jeho schopnosť milovať. Túto schopnosť však nemožno prebudiť po-
kynmi alebo výčitkami /t. j. zvonka/, ale jedine opäť ňou samou
- láskou, pričom nemožno oddeliť lásku k Bohu od lásky k ľuďom.
Má teda, ľudsky povedané, nekonečnú a nedozernú dôležitosť pre
cirkev i celý svet otázka, či sa podarí stretnutie lásky muža so
ženou.

Ochabnutosť viery, lásky aj pohlavnej sily je zakaždým - ako
tvrdí už citovaný Heer - manifestáciou jednej jedinej prekážky:
Muž, ktorý sätvoril v manželstve len úzko vymedzenou časťou svo-
jej osobnosti, môže vo svojom živote viery aktivizovať a mobili-
zovať tiež len niekoľko neúplných a izolovaných síl. Skutočná ak-
tivity, ktorá plynie zo samého vnútra osoby, z tých najtajnejších
a pevne na uzde držaných sfér osobnosti, je totiž neuskutočniteľ-
ná pre toho, kto nemá odvahu, aby sa dal svojmu manželskému part-
nerovi "poznať". "Poznávať" a "vyznávať" sú spolu neoddeliteľne
spojené. "Poznať" pôvodne znamenalo - ako to dosvedčujú všetky
staršie preklady Biblie - pohlavne sa odovzdať, celkom sa otvoriť
oplodneniu a rodeniu. Muž a žena, ktorí sa skutočne "nepoznajú",
a to počas obojstranného, celoživotného úsilia o vzájomné vyzná-
vanie a otváranie sa, okrádajú sa o vlastné šťastie, o svoje pra-
vé povolanie a niekedy dokonca aj o spásu svojich duší /Heer/.

Pán teda očakáva od nás, že sa otvoríme v manželstve svojmu
partnerovi celou svojou osobnosťou, muž žene a žena mužovi /ako
hovorí sv. Pavol, "lebo žena nemá plnej moci nad svojím telom,
ale jej muž; podobne ani muž nemá plnej moci nad svojím telom,
ale jeho žena", 1 Kor. 7, 4/, s odvahou, lebo len vzájomné odo-
vzdávanie, otváranie a nechávanie sa otvárať nám umožní stať sa

skutočne "jedným telom". Nevyhýbajme sa teda ani vzájomnému dialógu ako o všetkom, tak aj o vlastnej sexualite, veď ona tým samým nadobúda onen nový, posvätný charakter, ktorý ju odlišuje od obyčajnej realizácie pudových tendencií. Využitím prostriedkov milostí, ktoré nám poskytuje otvorená manželská sexualita, sa odbremeníme od všetkých úzkostí a pocitov viny, ktoré nie sú črtami hlboko nábožných ľudí.

Pravda, hľadanie ciest k tomuto hlbokému životnému spojeniu v rámci "jedného tela" nebude jednoduché a bude si vyžadovať každodennú vynachádzavosť, ochotu a trpezlivosť, ale i početné odriekania. Kto nenachádza dostatok podpory alebo vzorov /vskutku, je len nepatrná hrstka manželov a manželiek, ktorí sú v cirkevnom kalendári svätí, a to ešte - ako poznamenáva veľmi výstižne Heer - "správy o ich živote vzbudzujú veľmi často dojem, že sa stali svätými tým, že manželstvo prekonali, že ním prešli ako háklivým a nebezpečným územím, ktoré sa neteší práve najlepšej povesti"/, nech si uvedomí, že to je pozostatok minulosti, keď sa história sveta odohrávala na iných "bojiskách"; dnes je to však práve človek žijúci v manželstve, ktorý je angažovaný v prvej línii v bitke o obnovu kresťanstva. Ako hovorí známy mysliteľ Charles Péguy "kresťanskí manželia budú veľkými dobrodruhmi XX. storočia".

Pán nás teda povoláva do dobrodružstva, a je to veľkolepé dobrodružstvo, s nenalínkovanou trasou, kde sa nemusíme - keď sa dáme ním viesť - s úzkosťou obzerieť okolo seba a hľadať nástrahy: Tie sa nám v tejto novej optike stanú spásenosnými prostriedkami.

ČINGIZ AJTMATOV O SVOJOM NOVOM ROMÁNE

Orgán Zväzu spisovateľov ZSSR Literaturnaja gazeta v č. 13. augusta 1986 priniesol rozhovor s kirgizským spisovateľom Čingizom Ajtmatovom, o ktorom nedávno v Komsomolskej pravde A. Kryvelev napísal, že hlása "náboženskú morálku". V rozhovore s Ajtmatovom dopisovateľ Literaturnej gazety sa dotkol aj jeho nového románu Placha /Popravisko/, ktorého začiatok bol uverejnený v júnovom čísle časopisu Novyj mir a pokračovanie v augustovom čísle. /Hrdina tohto románu je bývalý pravoslávny seminarista, ktorý chce zachrániť sovietskú spoločnosť od alkoholu, narkotík a materializmu. Hynie rukami zločineckej bandy, ktorá chce na ňom vynútiť vyznanie, že Boh neexistuje./ Jedna z otázok dopisovateľa Literaturnej gazety znela:

"Je zjavné, že v románe je hlavnou postavou Avdij Kallistov. Myslím si, že táto postava je prekvapením aj pre tých, čo si zvykli, že každé nové Ajtmatovovo dielo nikdy neopakuje predošlé, vyznačuje sa tematickou a umeleckou originalitou. V Popravisku po prvý raz u vás vystupuje ako hlavná postava ruský človek."

Č. Ajtmatov: "Áno, Avdij je Rus, ale ja ho chápem širšie, ako kresťana, hoci to, čo sa v ňom odohráva, ako sa nazdávam, týka sa aj mojich súčasníkov, ktorí svojím pôvodom sú spätí s inými vierovyznaniami. V danom prípade som sa pokúsil vykonať cestu cez náboženstvo k človeku. Nie k Bohu, ale k človeku! Zo všetkých línii románu pre mňa je rozhodne hlavnou - Avdij, jeho hľadanie."

Dopisovateľ: "Ale predsa nie náhodou ste si za hlavného hrdinu zvolili kresťana, a nie, povedzme, moslima."

Č. Ajtmatov: "Pravdaže, nie náhodou. Kresťanské náboženstvo poskytuje veľmi mocnú vzpruhu v postave Ježiša Krista. Islamské náboženstvo, do ktorého som zapojený svojím pôvodom, takú postavu nemá. Mohamed nie je mučeníkom. Bývali unho ťažké, mučivé dni, ale aby ho za ideu ukrižovali a aby to on ľuďom navždy odpustil, také čosi v islame nie je. Ježiš Kristus mi poskytuje príležitosť povedať modernému človeku čosi najskrytejšie. Preto ja, ateista, som naňho narazil na svojej tvorivej ceste. Tým si možno vysvetliť moju voľbu hlavného hrdinu, to, že Avdij Kallistratov je práve taký, aký je."

Dopisovateľ: "Keď človek číta Popravisko, chtiac-nechtiac si pomyslí na Dostojevského - jeho knieža Myškina, Alošu Karamazova... A váš Pontský Pilát a Ježiš Nazaretský pripomínajú Bulgakova..."

Č. Ajtmatov: "Čo na to môžem povedať? Je mi to príjemné počuť, ale nie preto, že by som chcel akosi kamarátsky figurovať vedľa veľkých predchodcov. V danom prípade v priebehu práce na románe som sa dotkol tých istých problémov, ktoré kedysi našli ozvenu u nich. Sú to večné kategórie, večné problémy, ku ktorým sa budem vracáť nielen ja, ale aj mnohí po nás. Prirodzene, myslel som na Bulgakova v tom aspekte, že Pontský Pilát a Ješua, a u mňa Pontský Pilát a Ježiš Nazaretský sú jedny a tie isté osoby a nachádzajú sa v jednej a tej istej situácii. Ale, ako dúfam, pozorný čitateľ zbadá, že túto situáciu som sa pokúsil riešiť ani nie tak zásadne iným spôsobom, lež tým, že som vniesol do dialógu Pontského Piláta a Krista celkom podstatný moment, totiž odvtedy, ako toto stretnutie našlo odraz u Bulgakova, prešiel istý kus dejín a my žijeme v trocha inom časovom rozmere. Chcel som priniesť čosi nové, to, čo poznáme dnes, totiž vysloviť sa o globálnej zraniteľnosti ľudského sveta ako takého. Vôbec netrvám na tom, aby sme Posledný súd chápali priam ako jadrový koniec sveta. Ale práve vedomie reálnosti tejto hrozby ma nútilo pokúsiť sa dokázať, že treba sa báť nie mystického konca sveta, lež toho, čoho sa my sami môžeme dopustiť, čo sa môže stať strašnou skutočnosťou."

Dopisovateľ: "Hodnotenie vášho románu kritikou, vrátane kritiky na stránkach Literaturnej gazety, pravdaže, je ešte pred nami, keď sa dokončí jeho publikovanie. Čo však môžete dnes povedať tým čitateľom Popraviska, čo sú tej mienky, že autor sa zmierlivo stavia k náboženstvu?"

Č. Ajtmatov: "Myslím si, že román vyvolá rozličné mienky, rozličné výklady. Keď sa jeho uverejňovanie skončí, očakávam seriózny literárno-kritický, ak chcete, filozofický rozhovor. Ale súdiť o spisovateľoch a ich dielach, či sa v nich prejavujú sympatie k náboženstvu, z toho, že v nich vyčítali iba známe formuly, a nie cieľ, znamená toľko, že čitateľ pozeral do knihy, a nič nevidel."

Poznámka redakcie: Slovenským čitateľom je Čingiz Ajtmatov známy ako autor knihy Deň dlhší ako ľudský vek, ktorú uverejnilo vydavateľstvo TATRAN r. 1983 nákladom 10.000 výtlačkov. Známa je tiež jeho novela Strakavý pes bežiaci po brehu mora a iné diela.

VEDA O UZDRAVUJÚCOM ÚČINKU MODLITBY

Naše úvahy o modlitbe uzatvárame správou zo San Franciska, ktorú priniesol 14. marca 1986 medzinárodný týždenník Medical Tribune vo svojom rakúskom vydaní:

"Modlitba pomáha chorým uzdraviť sa. Kto o tom ešte dosiaľ pochyboval, mal by sa dať poučiť od dr. Randyho Byrda, kardiológa zo San Franciska a bývalého profesora Kalifornskej univerzity. Ten to vedecky dokázal."

V dvojitej randomizovanej štúdií organizoval dr. Byrd pre 192 pacientov koronárnej stanice v San Francisco General Hospital modlitbové skupiny. Kontrolnú skupinu tvorilo 201 porovnateľných pacientov. Orodovníkom zmobilizovaným po celej krajine - protestantom, katolíkom a židom - oznámili mená i diagnózy pacientov, za ktorých sa mali modliť, ako aj údaje o ich zdravotnom stave. Na každého pacienta "pravej skupiny" pripadlo takto päť až sedem ľudí modliacich sa jednotlivo alebo v skupinách.

A Boh modlitby vypočul. Pacienti, ktorí mali pri randomizácii šťastie a nedostali sa do kontrolnej skupiny, boli podľa dr. Byrda signifikantne menej odkázaní na antibiotiká /3:16/, zriedkavejšie ich postihol pľúcny edém /6:18/ a ani raz im /v protiklade k 12 pacientom kontrolnej skupiny/ nemuseli zaviesť intubáciu.

"Táto štúdia poskytuje vedecký dôkaz toho, v čo kresťania odjakživa veria, že ich Boh vypočuje," povedal dr. Byrd, dnes medicínsky riaditeľ Fellowship for World Christians /FWC/.

Dvaja ďalší americkí kardiológovia, dr. Arthur Kennel z Mayo Medical School, Rochester, a dr. John E. Merriman, bývalý profesor University of Saskatchewan School of Medicine, teraz pôsobiaci v Doctors Medical Center v meste Tulsa, Oklahoma, nevidia vo výsledkoch dr. Byrda nič prekvapujúce. Oba sa pravidelne modlia za svojich pacientov a majú, ako uisťujú, naskrze dojem, že to pomáha. Podľa dr. Merrimana darilo sa pacientom, za ktorých sa niekto modlil, lepšie než tým, za ktorých nikto neorodoval u Boha. "Ako hovorí Biblia /Jak 5, 16/: Modlite sa jeden za druhého, aby ste ozdraveli. Lebo veľa môže naliehavá modlitba spravodlivého."

Fakty z prieskumu prijala American Heart Association ako referát."

K tejto správe zaujíma univ. doc. Dr. Josef Freisling v rakúskom časopise Betendes Gottes Volk /t. j. Modliaci sa Boží ľud; č. 3/1986/ takého stanovisko:

"Veď k modlitbe patrí z viery vychádzajúce vedomie najvrúnejšej - psychoterapeuticky dávno známej - vzájomnej spolupatričnosti."

Nám nemusí až Medical Tribune hovoriť, aký hlboký psychosomatický význam má modlitba. Stalo sa, že zomrela stará mať; a vnučka si povzdychla: "Bože môj, kto sa teraz bude za mňa modliť?"

Modliaci sa, vnorení do hlbkej viery, sú si navzájom v starostiach, prosbách, radoch aj vo vďaka bytostne konštituovaným spoločenstvom. Modliť sa za iných, to je milujúca možnosť pomáhať znášať ťarchu iným - a je to vlastne - najprirodzenejší prejav bytia /ontologický/. "SuprapSYCHOLOGICKÝ!"

My k tomu všetkému môžeme dodať, že modlitba má zjavne nielen psychoterapeutický účinok, ale vskutku aj účinok "suprapsychologický", že neraz ňou možno vyprosiť u Boha aj uzdravenie, ktoré nezaujúatá lekárska veda bude kvalifikovať ako zázračné. Slávny francúzsky chirurg Alexis Carrel /1873 - 1944/, nositeľ Nobelovej ceny za práce o tepnovom stehu a o transplantácii ciev a orgánov, vo svojej svetochýrnej knihe "Človek tvor neznámy" /1935/ píše o uzdraveniach v Lurdoch takto:

"Náš terajší názor o vplyve modlitby na patologické postihnutia sa zakladá na pozorovaní pacientov, ktorí sa takmer z minúty na minútu vyliečili zo všetkých neuhov... Čo predovšetkým charakterizuje zázrak, je nesmierne zrýchlenie organických procesov uzdravovania... Jediným nevyhnutným predpokladom pre tento proces je modlitba. Prítom sa nemusí modliť sám pacient. Dokonca ani nemusí byť veriacim v náboženskom zmysle slova, stačí, keď je v modlitbe pohrúžený niekto v jeho blízkosti.

Pravda, dnešná materialistická veda neverí zjavnej žitej skúsenosti, iba štatisticky preukázaným výsledkom pozorovaní alebo experimentov. Iste spochybniť aj pokus dr. Byrda, prinajmenšom sa jej nebude zdať jeho štatistická vzorka dostatočne reprezentatívna. Ale to nám nemusí prekážať v našej viere v účinnosť modlitby ani v jej praktizovaní. Tá totiž nezávisí od výsledku experimentu, ale od viery v Kristove slová: "Ak ostanete vo mne a moje slová ostanú vo vás, prosťte, o čo chcete, a splní sa vám to." /Jn 15, 7./ A koniec koncov sami sa o účinnosti pravej /! / modlitby dennodenne presviedčame.

/re/

SLÁVNOSTI V RODINE A V CIRKVI

Trvalým vzorom života podľa evanjelia sú životopisy svätých - našich patrónov. I keď sú nám mnohí časovo vzdialení, svietia v dejinách cirkvi ako jasné hviezdy, ako žiarivé príklady lásky k Bohu. Cirkvi si ich denne pripomína vo sviatkoch svätých a nezabúda ani na jedného z nich - ani na jednu zo svojich panien, ani na jedného zo svojich pustovníkov, ani na jedného zo svojich mučeníkov. Slávi ich sviatok s nemenným pokojom bez ohľadu na prevratné zmeny alebo udalosti v dejinách ľudstva. Nech nás tí, ktorí sú nám blízki svojimi slabosťami a zápasmi v ťažkostiach, povzbudzujú svojou vernosťou k celoživotnej vernosti Kristovi a evanjeliu.

Životopisy uverejňujeme podľa občianskeho a cirkevného kalendára.

17. marca: sv. Patrik

Svätý Patrik /Patrick, Patricius/ pochádzal z Británie /terajšie Anglicko/, ktorú v jeho časoch ešte okupovali Rimania. Narodil sa okolo r. 385 na západnom pobreží britského ostrova /asi dnešné Ravensglass/. Jeho otec mal veľký majetok a dobré spoločenské postavenie. To viedlo Patrika k bezstarostnému a ľahkomyselnému životu; nezaújímal sa ani o štúdium ani o náboženstvo. Ako chlapca ho zajali piráti, ktorí ho predali v Írsku do otroctva pastierovi oviec. Tu, v samote, sa Patrik vnútorne menil: Začal sa modliť a robiť pokánie za predošlý ľahkomyselný život. Po šiestich rokoch sa mu podarilo utiecť z nevoľníctva a vrátiť sa domov.

Po štúdiách v Auxerre /v Galii - dnešné Francúzsko/ bol vysvätený za diakona a neskôr za biskupa. Roku 432 ho pápež Celestín I. poslal do Írska hlásať evanjelium tamojším pastierom a rybárom. Tak sa vrátil ako biskup a hlásateľ Božieho slova do krajiny, v ktorej predtým žil ako otrok. Patrik pôsobil ako misionár predovšetkým v severnom a severozápadnom Írsku. Získal si miestnych vladárov a veľmožov. Dovolili mu ohlasovať evanjelium a zakladať cirkevné obce. Nepriatelia, keltskí pohanskí knazi - druidi ho viackrát chceli pripraviť o život. Kázal, učil a pomáhal na celom ostrove. Keď zomieral, skoro všetci írski Kelti aj so svojím kráľom Leogáriom boli už obrátení na katolícku vieru. Toto masové obrátenie írskoho ľudu nebolo však len povrchné. Prejavilo sa rýchlou a úplnou zmenou ľudových zvyklostí a neskôr najmä množstvom írskych svätcov a svätíc, ktorí dozreli v kláštoroch a opátstvách založených Patrikom a jeho učeníkmi. Patrik nebol len úspešný misionár, ale aj dobrý organizátor cirkevného života., ktorý prispôboval miestnym pomerom. Zakladal územné cirkevné obce spravované kapitulou organizovanou podľa spôsobu mníšskych komunít. Tak dostala írsky cirkev svojský, takmer mníšsky charakter.

V nasledujúcich storočiach, keď európskym krajinám hrozilo nebezpečenstvo, že znova upadnú do primitívneho pohanstva, z írskych kláštorov vyšiel prúd nových apostoľov, ktorí sa rozišli po všetkých európskych krajinách. Sv. Patrik zomrel r. 461. Íri ho čoskoro začali uctievať ako svojho apoštola. Prostredníctvom írskych vystaľovalcov sa rozšírila jeho úcta i do severnej Ameriky a Austrálie, kde je doteraz veľmi živá.

7. apríla: sv. Ján Krstiteľ de La Salle

Pamiatka tohto svätca sa pôvodne slávila 15. mája, teraz je presunutá na 7. apríl, výročný deň jeho smrti.

Sv. Ján Krstiteľ de La Salle sa narodil v Remeši, v severnom Francúzsku, 30. apríla 1651. Pochádzal z francúzskej šľachtickej rodiny. Matka vypestovala v deťoch skromnosť, hlbokú nábožnosť a kresťanské cítenie s druhými. Výsledkom boli viaceré duchovné povolania v rodine: traja synovia sa stali knazmi a jedna dcéra rehoľnou sestrou. Medzi troch knazov patrila aj Ján Krstiteľ. Na knazstvo sa pripravoval štúdiom v rodnom Remeši a v Paríži. Ako 27-ročný prijal knazskú vysviacku. Pod vplyvom svojho duchovného voľcu kanonika Rolanda a zo súcitu nad opustenými deťmi z chudobných vrstiev sa rozhodol venovať školskej činnosti a založiť s týmto cieľom rehoľnú spoločnosť. V jeho časoch ľudové školy, ak vôbec existovali, boli v úbohom stave. Štátna moc sa o výchovu mládeže nestarala. V r. 1681 vytvoril prvú komunitu učiteľov. Aby sa mohol venovať výchove mládeže, zriekol sa kanonického miesta v Remeši, ktoré dostal ešte ako klerik, a príjmov, ktoré z neho plynuli. O rok neskôr sa zriekol i svojho majetku, a to nie v prospech svojich škôl, ale v prospech chudobných. Spolu s viacerými spoločníkmi založil rehoľnú spoločnosť "Bratov kresťanských škôl", ktorá bola u nás známa pod menom "školskí bratia". Pri založení sa školskí bratia rozhodli, že budú bezplatne vychovávať a vyučovať chudobných chlapcov. Po zrelom uvážení a modlitbách Ján Krstiteľ de La Salle rozhodol, že nová rehoľa sa nebude skladať z knazov, ale iba z rehoľných bratov, že bude "laická". Preto ani on - ako knaz - nechcel byť predstaveným spoločnosti, ktorú založil. Urobil tak iba na veľký nátlak cirkevných predstavených a svojich duchovných synov. Tento svätec, ktorému až do smrti strpčovali život, bol jedným z najprogresívnejších cirkevných vychovávateľov. Jeho program zahrňoval aj osobitné školy pre výchovu učiteľov /učiteľské ústavy/, v pláne mal i vedecké ústavy, odborné školy a dokonca nedelné školy

pre dospelých. Vo svojich školách rozdelil žiakov podľa veku a schopností. Zaviedol ako vyučovací jazyk francúzštinu /ľudovú reč/, čo bolo veľkou novotou. /Na stredných a vyšších školách sa dovtedy používala ako vyučovacia reč latinčina./

Školskí bratia sú pokladaní za zakladateľov francúzskeho ľudového školstva.

Keď Ján Krstiteľ de La Salle zomieral 7. apríla 1719 v Rouene, v severozápadnom Francúzsku, mala ním založená kongregácia 22 domov s 200 bratmi a 10 000 žiakmi. Jeho pohreb bol manifestáciou úcty a uznania. Zúčastnilo sa na ňom 30 000 ľudí.

R. 1388 pápež Lev XIII. vyhlásil Jána Krstiteľa de La Salle za blahoslaveného a r. 1900 za svätého. Pápež Pius XII. ho vyhlásil r. 1950 za nebeského ochrancu učiteľov a učiteľiek.

Školskí bratia pôsobia dodnes na celom svete: pokračujú vo svojom vychovávateľskom diele v duchu potrieb doby, ale zachovávajú pritom zásady školskej reformy svojho zakladateľa. Jeho reforma je aj v súčasnosti základom výchovných systémov vo všetkých civilizovaných krajinách.

Školskí bratia úspešne pôsobili aj na Slovensku. Mali domy v Urmíne /Mojmírovce/ pri Nitre, v Bojnej a v Močenku /Sládečkovce/. Ich práca bola násilne prerušená likvidáciou kláštorov r. 1950.

29. apríla: sv. Katarína Sienská

V apríli 1980 si cirkev pripomenula 600. výročie smrti sv. Kataríny Sienskej. Pri tejto príležitosti bola uverejnená životopisná úvaha s názvom "Žena, ktorú poslúchali pápeži". Tento smelý titul aspoň sčasti vystihuje mimoriadnu osobnosť svätice.

Sv. Katarína Sienská pochádzala z veľmi početnej rodiny. Narodila sa r. 1347 ako predposledná z 24 detí. Jej otec Jacopo Benincasa bol farbiarom koží. Pre svoju dcéru zvolil meno Katarína, to znamená b. elostná, čistá. Rodičia videli mimoriadnu nábožnosť Kataríny, ale nepoznali tajomné túžby svojej dcéry. Keď mala dvanásť rokov uvažovali o tom, že ju podľa vtedajšieho zvyku vydajú. Katarína si namiesto odpovede odstrihla svoje pekné dlhé vlasy. Matka chcela prísnosťou a tvrdou prácou zmeniť dcérino zmýšľanie. Jej ponížená vytrvalosť napokon však zvíťazila. Životopisy hovoria, že otca pohli k zmene zmýšľania mimoriadne úkazy, ktoré sprevádzali Katarínu pri modlitbe: žiara a zjavovanie sa holubice nad jej hlavou. V šestnástom roku Katarína požiadala o prijatie medzi sestry tretieho rádu sv. Dominika, tzv. "mantelátky". /Mantelátky neboli rehoľníčky v plnom zmysle slova, nežili v uzavretej kláštornej komunite./ Vykonyvala medzi nimi najťažšie služby v nemocnici pri ošetrovaní malomocných. Voči sebe bola veľmi prísna.

Katarína začala svoj zvláštny apoštolát vo veku sotva dvadsiatich rokov, preto nie div, že jej pôsobenie vyvolávalo na jednej strane obdiv, ale na druhej strane nedôveru a podozrenie. Vedenie dominikánskej rehole ju r. 1374 predvolalo na generálnu kapitulu do Florencie, aby úradne preskúmalo jej činnosť a pravovernosť. Rádové vyšetrovanie sa skončilo plným uznaním Kataríny. Katarína sa v tom období stala natoľko známou, že sa na ňu obracali o radu a pomoc mnohé významné osobnosti, medzi nimi pápež Gregor XI. Jej veľkou zásluhou bolo zmierenie Florencie s pápežom, ktorý pre organizovanie boje proti cirkevnému štátu vyhlásil proti Florencii a jej spojencom exkomunikáciu a interikt. Katarína sa vybrala na žiadosť Florentínov do Avignonu

v južnom Francúzsku, kde vtedy sídlil pápež. Gregor XI. ju prijal s veľkou úctou a jej žiadosti o zmierenie s talianskymi mestami vyhovel. Katarína však chcela od pápeža čosi viac, a to bol pápežov návrat do Ríma. Pobyt pápeža a jeho predchodcov, ktorí sa od r. 1305 zdržiavali v Avignone, mal nepriaznivý vplyv na celý kresťanský svet. Pápež na Kataríninu prosbu v septembri 1376 opustil Avignon a nasledujúceho roku vstúpil do Večného mesta za jasotu Rimanov a všetkých, ktorým ležalo na srdci dobro cirkvi. Radosť však netrvala dlho. V marci r. 1378 zomrel Gregor XI. Po voľbe nového pápeža, ktorý prijal meno Urban VI., vznikol v cirkvi smutný pápežský rozkol, ktorý sa skončil až Kostnickým cirkevným snemom r. 1417. I v tejto zložitej situácii Katarína jasne posúdila situáciu a jednoznačne sa zastala pravého rímskeho pápeža. Urban VI. ju povolal do Ríma, aby mu pomáhala v ťažkej situácii, a to i napriek tomu, že nesúhlasila s jeho nesprávnymi krokmi a dôrazne ho napomínala.

V tom čase ju však trápila aj veľká starosť o dominikánsku rehoľu, v ktorej sa prejavovali vážne chyby a nedostatky. Vrúcne sa modlila, aby sa rehoľa obnovila v pôvodnom duchu sv. Dominika. K tomu povzbudzovala viacerých členov rádu a žiadala, aby na pripravovanej generálnej kapitule zvolili za generálneho predstaveného jej duchovného vodcu Rajmunda da Capua, ktorý bol preniknutý duchom rehoľnej obnovy. Nový nástupca sv. Dominika Katarínu nesklamal, no ona sa už toho nedožila. Vyčerpaná prácou a vášnivým zápalom v službe Božej a v službe cirkvi zomrela v Ríme 29. apríla 1380. Dožila sa veku iba 33 rokov. Bol to krátky, ale veľmi bohatý a plodný život. Pápež Pius II. ju vyhlásil r. 1461 za svätú. Jej úcta, zvlášť v Ríme a v Taliansku, ostala aj po stáročiach stále živá. Preto jej pápež Pius IX. dal r. 1866 titul spolupatrónky Ríma a Pius XII. ju r. 1939 vyhlásil za hlavnú patrónku Talianska spolu so sv. Františkom Assiským. K mnohým prejavom uznania a úcty, ktoré v minulosti táto sien-ská svätica dostala, pripojila cirkev prostredníctvom pápeža Pavla VI. dňa 4. októbra 1970 významný titul učiteľky cirkvi. Predtým bol titul učiteľa cirkvi rezervovaný iba veľkým teológom, ktorí sa vyznačili svätosťou a učenosťou.

Sv. Katarína Sienská po celý život sledovala dva hlavné ideály: nastolenie mieru vo svojej vlasti a očistu cirkvi, ktorá je, podľa jej slov "veľkým mostom sveta", lebo po ňom môžu všetci prejsť z pozemského života do života nebeského.

KATECHÉZA

S k u p i n a B / b i r m o v a n c i /

SLOVÁ NA ÚVOD

V minulom čísle Rodinné^{ho} spoločenstva sme dokončili katechézy pre prvoprijímajúcich. Na ne mienime v nasledujúcich číslach voľne nadviazať katechézami pre birmovancov. Voľne preto, lebo tieto katechézy budú spracované iným spôsobom ako katechézy pre "skupinu P". K odlišnosti spracovania vedie nás jednak sama odlišnosť zástoja sviatosti birmovania v živote katolíka, jednak to, že tieto katechézy budú určené nielen deťom, ktoré sa chystajú na birmovku, ale aj dospelým, ktorí pre nejakú

príčinu birmovania neboli a ktorým sa v každom prípade patrí svoje "omeškanie" v tomto ohľade "dohoniť".

Sama látka katechézy bude si od budúceho birmovanca vyžadovať, aby sa nad ňou dôkladne zamýšľal. Pôjde totiž o plné pochopenie účinkovania Ducha Svätého vo svete, v cirkvi i v človeku samom. Nedospelému birmovancovi v tom budú musieť pomáhať rodičia. Aktívnu účasť rodičov v príprave detí na birmovku tu vôbec predpokladáme. Im predovšetkým aj adresujeme tieto slová na úvod - aby vedeli v príprave správne usmernovať svoje ratolesti. Práve tak sú však adresátni týchto riadkov i dospelí uchádzači o birmovku.

Jednotlivé katechézy budú tematicky úzko vyhranené, preto sme pokladali za žiadúce venovať sa všeobecným otázkam okolo birmovania ešte pred nimi dôkladnejšie. No a keďže úvodné slová si vyžiadali pomerne veľký rozsah, ku katechézam samým pristúpime až nabudúce. Pravdaže, aj z týchto riadkov môžu rodičia birmovancom niektoré partie užitočne interpretovať.

1. Birmovka...

Čo to vlastne je? Čo pre nás znamená? Je to iba zbožný kresťanský zvyk, ktorý sa patrí s ohľadom na tradíciu zachovať? Nebudeme ďaleko od pravdy, keď vyslovíme smutné konštatovanie, že pre nejedného nášho súčasníka, aj veriaceho katolíka, ktorý nemá bezprostrednú možnosť /horšie, že niekedy nemá ani záujem/ prehlbovať si vedomosti o učení cirkvi a tak zvelaďovať svoj duchovný život, naozaj je to iba čosi na spôsob folklóru....

Alebo je birmovka ceremóniou, ktorú "pre poriadok" vyžaduje cirkev? Čímsi, čo človek musí absolvovať po dosiahnutí istého veku, aby tak dosvedčil svoju príslušnosť k cirkvi a či stal sa jej plnoprávnym členom? Takýto zúžený a nie celkom správny pohľad na vec by nám mohla navodzovať konfirmačná prax u protestantov - sama osebe, pravdaže, chvályhodná, no nekonštituovaná na sviatostnom základe...

Nuž, birmovka nie je ani jedno ani druhé. Pre nás je birmovka /a či lepšie birmovanie, pretože birmovka je hovorové slovo/ udeľovaním sviatosti birmovania. Zdôraznime: udeľovaním sviatosti! A teda tak ako každá zo siedmich sviatostí, ktorými disponuje cirkev, aj sviatosť birmovania je viditeľný znak ustanovený Ježišom Kristom, skrze ktorý nám Boh dáva svoju milosť.

Pritom dôležitosť birmovania pre nás musí nám byť zrejmá z katechizmového poučenia, že je to jedna zo sviatostí zasvätenia do kresťanského života. Nie, neostýchajme sa tu upotrebiť slovo zasvätenie, neznamená ono totiž nič okultné ako v starovekej mágii a či novovekom slobodomurárstve. Kresťanské zasvätenie má - podľa pravého zmyslu toho slova - do činenia so svätosťou, s povolaním na svätosť. Tie sviatosti zasvätenia sú krst, birmovanie a posvätenie kňazstva. Krstom sa človek stáva údom tajomného Kristovho tela čiže cirkvi, birmovanie je spečatením krstu, sviatostou kresťanskej dospelosti, ktorá uschopňuje človeka žiť plným životom kresťana. a prijatím sviatosti posvätenia kňazstva dostáva ten, koho Boh na to povolal, moc vykonávať kňazský úrad v cirkvi. O týchto troch sviatostiach pritom hovoríme, že nám vtlačajú do duše nezmazateľný, neodstrániteľný znak: Kto bol pokrstený, ostáva pred Bohom stále pokrstený, aj keby sa svojho kresťanstva zriekol. a kto sa stal kňazom, ostáva pred Bohom stále kňazom /hoci nehodným/, aj keby sa svojim sľubom spreneveril. Tak je to aj s birmovaním. Preto úmysel pristúpiť k sviatosti birmovania viaže sa s veľkou zodpovednosťou voči Bohu i voči sebe. Pri našom krste tú zodpovednosť vzali

na seba naši rodičia a krstní rodičia, ktorí slúbili, že nás budú vychovávať v kresťanskej viere, nádeji a láske, pri birmovaní ju berieme už plne na seba, preto sa označuje birmovanie za sviatosť kresťanskej dospelosti.

2. Už nie sme malé deti

Musíme sa postaviť zoči-voči svojmu kresťanstvu, ak nechceme ostať iba "matrikovými" katolíkmi.

Je smutné, že mnohí ľudia po celý svoj život ostávajú ako nedospelé deti: hovoria to, čo im iní vkladajú do úst, opakujú heslá a šírené tézy bez toho, žeby o nich rozmýšľali, ostýchajú sa preberať zodpovednosť za svoje konanie. Zriedkakedy sa takíto ľudia odvažujú vysloviť svoje jasné stanovisko k nejakej veci, súhlasné alebo odmietavé. A často ho v skutočnosti ani nemajú, a to ani vo veciach najväčšej dôležitosti, vo veciach mravných, vo veciach výchovy a podobne.

Aj v cirkvi sú takí nedospelí, ktorí by stále potrebovali nejakého poručníka. Sú kresťanmi podľa mena, ale nikdy sa vlastne nerozhodli pre Krista. Možno aj vedia odrecitovať odpovede na otázky z katechizmu, ale nikdy sa vážne nezamýšľali nad svojou vierou. Chodia do kostola, pretože je to zvykom alebo sa to požaduje, ale radi sa s ľahkým srdcom vyhnú účasti na nedeľnej svätej omši, keď majú na to čo len nepatrný "objektívny" dôvod /povedzme, aby ich niekto neoznačil za "nábožensky zatažených", ak svoju vieru vo svojom pracovnom prostredí veľmi starostlivo skrývajú/. Hovoria si, že sú veriaci, ale vonkoncom ich neteší myšlienka, že by pre svoju vieru aj mali niečo urobiť - už s ohľadom na seba samých, ale keď treba, tak aj na verejnosti, v spoločnosti, prinajmenšom to, že statočne osvedčia svoju vieru. Sú poplatní konvenciám svojho okolia - či už sa pridávajú "osvedčených" skostnatených názorov, či nekriticky prijímajú nové myšlienky -, neusilujú sa ani najmenej hľadať pravdu.

Chceme aj my ostať takýmito nedospelými kresťanmi? Bolo by správne pristúpiť k sviatosti birmovania bez toho, že by sme si uvedomili jej význam a jej dôležitosť pre náš kresťanský život? Bolo by správne urobiť tak len preto, že je to zvyk a že nás k tomu niekto vedie, niekto nabáda?

Ale môžeme sa pýtať aj takto: Ak už fyzicky dávno nie sme deťmi a máme na chrbte niekoľko krížikov, no nepošťastilo sa nám prijať sviatosť birmovania vo veku, keď sme dospievali /preto, lebo v našom mieste dlho nebola birmovka, alebo pre inú príčinu/, bolo by správne jednoducho sa už duchovných darov tejto sviatosti vzdať? Bolo by správne hanbiť sa k nej pristúpiť spolu s deťmi, napríklad aj spolu so svojím vlastným synom alebo dcérou?

Nedospelému dieťaťu sa veľa prepáči, lebo jeho sily a schopnosti nie sú ešte rozvinuté. Lenže od toho, kto sa stáva dospelým, požaduje sa viac. Tým skôr od toho, kto už dospelý navyonok je a mal by plne dospieť aj vnútorne.

Kristus si žiada dospelých kresťanov. Dospelí kresťania nie sú ľudia, ktorí sú "iba" účastníkmi života kresťanskej pospolitosti, ale ľudia, ktorí sa rozhodli pre Krista. Nie sú to ľudia, ktorí čosi opakujú po iných, ale ľudia, ktorí vyznávajú. Nie sú to ľudia, ktorí sa nesú na vlnách spoločenských konvencií doby, ale ľudia, ktorí sa zasadzujú za svoje presvedčenie.

Aj birmovanie si žiada naše rozhodnutie: rozhodnutie, že chceme žiť ako dospelí kresťania. Rozhodnúť sa však môže iba ten, kto dôkladne premýšľal o veci a vnútorne sa s ňou vyrovnal.

Ak má birmovka pre nás byť čímśi viac než iba ceremóniou, čímśi viac než zbožným obyčajom, musíme si najprv položiť isté otázky:

- Čo má na mysli cirkev, keď vyznáva vieru v Ducha Svätého?
- Čo znamená Duch Svätý pre život ľudí vo svete?
- Čo znamená birmovanie v mojom vlastnom živote?

Na tieto otázky musíme úprimne hľadať odpovede. Len tak môžeme nadobudnúť schopnosť pristúpiť k prijatiu sviatosti birmovania zodpovedne. A potom nám sama sviatosť birmovania pomôže stať sa dospelými kresťanmi.

3. Čo nám dá birmovanie?

Prijmeme znak daru Ducha Svätého. Tak sme sa to učili v základnom katechizme. Stretávame sa tu teda s osobitným pôsobením Ducha Svätého, tretej božskej osoby. Máme však vôbec jasnú predstavu o tom, kto je Duch Svätý?

Zamyslime sa: Boh? Boh Otec? Áno. Kristus? Boh Syn? Áno. Tu vieme, čo sa myslí týmito menami, máme o tom nejakú predstavu. Ale Duch Svätý? Ako si máme predstavovať jeho? Nehanbime sa priznať si syoju neistotu. Len nenechajme otázku bez hľadania odpovede. Keď si totiž na ňu neodpovieme, nezískame správne pochopenie ani o sviatosti birmovania.

Je to duch? Niečo neviditeľné? Niečo neskutočné tam kdesi "hore"? Niečo? Alebo Niekto? Vynoria sa nám v pamäti slová a pojmy: v podobe holubice - zoslanie Ducha Svätého - tretia božská osoba - Duch oživuje - osvecuje - posväcuje - posilňuje - vyučuje - riadi... Nuž áno, to všetko sme už počuli, ale čo to znamená pre nás, čo to znamená pre náš život?

Tieto katechézy pre birmovancov majú nám pomôcť orientovať sa v učení o Duchu Svätom, o jeho pôsobení vo svete, v cirkvi aj v nás samých. Majú nám pomôcť dosiahnuť kresťanskú dospelosť. Pravda, môžu byť pre nás len istým vodidlom, nemôžu nám samy zabezpečiť dôkladnú prípravu na prijatie sviatosti birmovania.

Kto sa chce stať kresťanský dospelým, musí predovšetkým dobre poznať pravdy kresťanskej vierouky a mravouky i náuku o Božej milosti a o sviatostiach, čiže musí si dobre preštudovať základný katechizmus, alebo sa musí dať v nom dôkladne a zodpovedne poučiť. Kladieme dôraz na slová preštudovať a zodpovedne. Nestačí spolaahnúť sa na to, že sme predtým "prebrali" katechizmus v príprave na prvé sväté prijímanie - vtedy sme sa to učili zjednodušene, prístupnejšie chápaniu začiatovníkov /veď to bolo iba prvé naše ucelenejšie poučenie v náboženstve/. Keď sa chceme stať dospelými kresťanmi, musíme spoznať učenie cirkvi /vychádzajúce z Božieho zjavenia a podložené rozumovým skúmaním teologickej vedy/ hlbšie, musíme získať správny obraz o vzájomnej súvislosti náboženských právd, o tom, že vo svojom celku tvoria nádhernú jednotnú stavbu, ktorá dáva základ kresťanskému životu a kresťanskému svetonázoru. Keď raz objavíme pre seba harmonickosť učenia cirkvi, žasneme, ako je vôbec možné, že sme si ju predtým vôbec neuvedomovali. Všetky javy vo svete, v spoločnosti aj v našom myslení nadobudnú odrazu svoje pevné miesto v ladnej štruktúre.

Ale nielen to. Našu vôľu spoznať dôkladne pravdy kresťanského náboženstva musí sprevádzať túžba stať sa svedkami Ježiša Krista vo svete, vedieť si zastať tieto pravdy a pričiniť sa ich trvalým zasadením do svojho života o vnášanie Kristovho evanjelia do svojho okolia a o premenu sveta v Kristovi.

Keď si k birmovaniu prinesieme takéto predpoklady, vytvoríme vo svojej duši ten pravý priestor na pôsobenie Ducha Svätého. A Duch Svätý nás posväť a posilní /upevní, utvrdí/ v našich kresťanských predsavzatiach. To nám naznačuje už samo slovo birmovka, birmovanie, utvorené z latinského firmare, čo znamená upevňovať, utvrdzovať, v prenesenom zmysle aj vzpružovať. Skutočnosť, že na mieste latinského slova confirmatio /porov. s konfirmáciou u evanjelikov/ máme v slovenčine domáci výraz birmovanie, je nepriamym svedectvom veľmi dávnej praxe vysluhovania tejto sviatosti v našich krajocho a toho, že o Kristovi svedčili ako dospelí kresťania mnohí naši predkovia. Aj my chceme kráčať vo veciach svojich vnútorných presvedčení v šľapajach našich predkov, verní dedičstvu otcov, verní Kristovi a jeho cirkvi, chceme spolupracovať s Božou milosťou. Vo sviatosti birmovania nás Duch Svätý v tejto viere a vernosti upevní, posilní a vzpruží.

4. V ktorom veku pristúpiť k sviatosti birmovania?

Na to nejestvuje paušálna odpoveď. Je tu totiž viacero okolností, ktoré treba zvážiť.

Pre prijatie sviatosti birmovania sa všeobecne vyžaduje, aby bol uchádzač pokrstený, a okrem toho, ak už používa rozum /a to je riadny prípad, keď sa môže pristúpiť k birmovaniu/, aby bol v posväcujúcej milosti, primerane poučený a aby si vedel obnoviť krstné sľuby. Preto sa vo všeobecných smerniciach o obrade birmovania konštatuje, že udeľovanie birmovania deťom sa v latinskej cirkvi odďaľuje približne až k ich siedmemu roku. Pravda, to je všeobecná úprava, ponechávajúca biskupským konferenciám jednotlivých krajín možnosť určiť vhodnejší vyšší vek, v ktorom by sa táto sviatosť udeľovala po primeranej príprave. U nás sa vo veku siedmich rokov k birmovke nepristupuje, no stretávali sme sa v ostatných rokoch niekedy s takou praxou, že deti absolvovali v jednom roku prvé sväté prijímanie i birmovanie /pritom obe tieto udalosti nasledujú v rýchlom časovom slede po sebe/. S ohľadom na to, že na prvé sväté prijímanie idú naše deti z tretej-štvrtej triedy základnej školy, teda vo veku deviatich-desiatich rokov, bolo by možné takýto postup schvaľovať, keby tu nebolo nebezpečenstvo nedostatočnej pripravenosti na prijatie sviatosti birmovania. Lenže toto nebezpečenstvo tu v skutočnosti je. Sama katechetická príprava prvoprijímajúcich nie je a spravidla ani nemôže byť taká hlboká, aby poskytla dôkladný systematický základ poznania o učení cirkvi. Preto je správne, keď sa požaduje pred prijatím sviatosti birmovania ďalšia katechizácia, a to nielen rozšírená čo do obsahu, ale i postavená na rozumovo vyššiu úroveň výkladu. Medzi prvým svätým prijímaním a birmovaním mal by teda byť prinajmenšom ročný odstup, ako sa to aj spravidla dodržiava.

V našich pomeroch a vzhľadom na potrebu istej zrelosti birmovanca však, myslíme si, je najvhodnejším obdobím na prijatie sviatosti birmovania vek okolo pätnástich rokov. Toto naše presvedčenie nevychádza z úsilia o zachovanie staršej tradície, ale skôr z psychologických dôvodov. Mnohí rodičia by radi mali čo najskôr za sebou starosti s privedením svojich detí k prvému svätému prijímaniu i k birmovaniu, no zabúdajú, že ich ratolesti práve v období končiaceho sa detstva a puberty potrebujú najväčšiu

duchovnú posilu. V období fyzického a psychického dozrievania podstatne sa formujú v mladom človeku aj jeho názory, postoje, charakterové vlastnosti, preto je dôležité, aby mal dospievajúci človek aj pevné duchovné zázemie. Tu tou najlepšou posilou môže byť práve vhodne "načasované" prijatie sviatosti birmovania, vrátane prípravy naň. Kresťanské dospievanie súbežne s fyzickým a celkovým psychickým dospievaním najúčinnnejšie upevní v človeka základ získaný v náboženskej výchove už predtým. Je veľmi dôležité, aby človek práve vo veku dospievania vedel zaujať správny postoj voči Bohu, voči sebe samému a voči spoločnosti.

Pravdaže, tým nechceme povedať, že v konkrétnych prípadoch nie sú u nás predpoklady pristúpiť k sviatosti birmovania skôr, spravidla však - myslíme si - nebýva urýchlená príprava na birmovku najkvalitnejšia. A po birmovke, ako vieme, býva birmovanec často už ponechaný v rozvíjaní a prehľbovaní svojho náboženského života sám na seba /z rodičov "spadne starosť"/. Preto je rozumné požadovať, aby sa mu tento životný medzník posunul do vhodného neskoršieho veku - prirodzene, za predpokladu, že s dovedy rodičia primerane a zodpovedne postarajú o jeho duševný rast. /Má to zároveň aj druhú dobrú stránku: Sami rodičia tým, že sa zodpovednejšie stavajú k výchove svojho dieťaťa, zveľaďujú svoj vlastný kresťanský život. /Iba tam, kde nie je záruka v rodinnom prostredí, že sa dieťa neskôr k birmovke dostane, je možno lepšie, keď sa duchovný pastier rozhodne pripraviť dieťa na nu čo najskôr.

Dodajme, že mladému človeku pristupujúcemu k sviatosti birmovania vo veku pätnástich rokov možno za žiarivý príklad postaviť samého dospievajúceho Ježiša /v orientálnych krajinách deti dospievajú skôr/. "Nevedeli ste, že mám byť tam, kde ide o môjho Otca?" - Lk 2, 49. /V tomto veku navyše môže už dievča i chlapec čítať vhodné knihy pre dospievajúcich, ako napríklad diela dr. Tihaméra Tótha /Nábožný mladík ./, M. Quoista /Láska, ale aká?, Lásky pätnásťročných/. Žiaľ, k takýmto dielam sa dnes ťažko dostaneme.

Ak sa požaduje dôkladná príprava na prijatie sviatosti birmovania u dospievajúceho dieťaťa, tak o to väčšmi sa požaduje u dospelého uchádzača o túto sviatosť. Tu, pravdaže, nie je rozhodujúci vek birmovanca, už iba náležitosť duchovnej prípravy. Koniec koncov, birmovať možno i na smrteľnej posteli. No dospelý kresťan, ak pre nejakú príčinu nebol birmovaný, sám sa má usilovať pristúpiť k tejto sviatosti čo najskôr. Sám si musí uvedomiť, že ak to neurobí, ochudobňuje sa o dobrodenia tejto sviatosti, ktorú ustanovil Ježiš Kristus na posilnenie nášho ducha. Ak by sa pri tomto poznaní s plným vedomím vyhýbal pod najrozličnejšími zámienkami jej prijatiu, odmietal by vlastne Božiu milosť, a to by bolo to najsmutnejšie, čo sa v živote kresťana môže stať. Preto tí starší, ktorí vedia, že by mali pristúpiť k tejto sviatosti, nech neotáľajú pre spoločenské alebo iné ohľady. Je to hanbou stať si medzi malých birmovancov v kostole - naopak, bolo by hanbou nedospieť v kresťanskom zasvätení tak ďaleko, ako tí malí, ktorých sme nechali prísť ku Kristovi aj prijať znak daru Ducha Svätého.

5. Na čo ešte nesmieme zabudnúť?

O tom najpodstatnejšom sme si už pohovorili, je tu však ešte niekoľko vecí, na ktoré treba pamätať.

Predovšetkým každý birmovanec má mať spravidla birmovného rodiča /chlapec muža, dievča ženu/, ktorý ho privedie k prijatiu sviatosti. Najlepšie je, ak je to jeho krstný rodič, tak sa

zreteľnejšie prejaví vzťah medzi krstom a birmovaním, no môže to byť aj slobodne zvolený iný človek, prípadne i vlastný rodič. Pravda, birmovný rodič musí byť na svoju úlohu duchovne súci, to znamená, že to musí byť katolík, ktorý už bol na prvom svätom prijímaní aj birmovaní, pritom dostatočne dospelý na plnenie tejto úlohy a nesmie byť právne vylúčený z úlohy birmovného rodiča /musí viesť riadny život praktického katolíka - napríklad nemôže to byť niekto rozvedený alebo žijúci v manželstve bez cirkevného sobáša, aj keby sa už bol pred rozvodom alebo za slobodna stal krstným rodičom birmovanca/. Birmovný rodič berie na seba úlohu pozemského ochrancu svojho birmovanca, jeho pomocníka vo vernom plnení krstných sľubov podľa Ducha Svätého, ktorého birmovanec prijal.

Birmovanec si sám zvolí aj svojho nebeského ochrancu, svätého, ktorého meno dostane pri birmovaní. Dobré je, keď si zvolí takého svätého, ktorého životopis pozná a ktorého chce mať v tom-ktorom ohľade za vzor. Popri svätcovi alebo svätcoch, ktorých dostal za patrónov pri krste, získa takto v oslávenej cirkvi ďalšieho ochrancu a orodovníka.

Nevyhnutnou podmienkou pre prijatie sviatosti birmovania je pristúpiť k nemu v stave posväcujúcej milosti. Preto sa ešte pred slávnosťou birmovania birmovanec vyspovedá a prípadne aj pristúpi k svätému prijímaniu /ak sa nespovedá bezprostredne alebo krátko pred birmovaním/, ináč Sviatosť oltárnu prijme tak či tak počas svätej omše, pri ktorej sa vysluhuje sviatosť birmovania. /Keď sa má sviatosť birmovania udeliť človeku, ktorý sa dáva pokrstiť v dospelosti, možno krstenca birmovať - pravda, podľa stupňa jeho poznania náboženských právd a podľa organizačných možností v miestnej cirkvi - hneď po krste, ako to robievali ešte apoštoli. Krstom sa totiž človek očisťuje od všetkých hriechov./

V samej príprave na prijatie sviatosti birmovania musí birmovanec pamätať nielen na prehĺbenie svojich znalostí z katechizmu - tak ako pri všetkom počínaní kresťana, aj tu musí mať svoje miesto modlitba. V modlitbách pôjde najmä o vyprosenie darov Ducha Svätého. Modliť sa treba vrúcne, s odovzdanosťou do Božej vôle. A treba sa modliť hojne a pravidelne. Majme na pamäti, že modlitba je rozhovor s Bohom, a preto bez nej je kresťanský život nemysliteľný.

Po celý čas prípravy na prijatie sviatosti birmovania je dôležité usilovať sa žiť intenzívnym kresťanským životom - riadne si plniť svoje povinnosti, náboženské aj ostatné, sústavne obcerstvovať svojho ducha účasťou na nedelňách a sviatočných svätých omšiach, pristupovaním k sviatostiam zmierenia a Eucharistie a denne v sebe vzbudzovať božské čnosti viery, nádeje a lásky. Tak úsilie o vzrast do kresťanskej dospelosti neostane bez patričného účinku.

S k u p i n a Š / š t u d u j ú c a m l á d e ž /

Pokračujeme v úvahách o ateizme z predchádzajúcich čísel. Prinášame v skrátenej forme materiál "Chceš ísť tou cestou,...?", v ktorom autor Jan Szczepeński poukazuje na konkrétne problémy ateizmu a nevyhýba sa ani konfrontácii.

Úvod

Všade tam, kde ľudia vedia písať, jestvuje i nejaká posvätná kniha. Aj komunistický svet má svoju bibliu. Je ňou "RUKOVÄŤ ATEISTU", kniha, ktorú vydala moskovská Akadémia vied po prvý raz roku 1961. Je to súborná práca viacerých odborníkov, historikov i filozofov. Jej redaktorom je univerzitný profesor S. Kovalov. Medzičasom prácu už veľakrát vydali znova.

Túto knihu, ktorá zhrňa ateistickú vierouku, preložili do mnohých jazykov a rozposlali ju vo veľkom počte výtlačkov do iných socialistických krajín. Náhlady, ktoré sú v nej obsiahnuté, sa propagujú už v základnej škole, v rozhlase, v televízii a vo filme.

Základným cieľom tejto knihy je ukázať, že Boha niet. Členovia Akadémie vied napísali vyše šesťsto strán, aby dokázali, že náboženstvo všeobecne a kresťanstvo zvlášť sú klamné. Pokúsme sa pochopiť ich myšlienkové postupy a dať odpovede na všetky body, ktorých sa dotýkajú. Prijatť ich výzvu je našou povinnosťou. Pokúsime sa, nakoľko to len bude možné, vyhnúť sa nudnosti pseudo-vedeckých argumentov a s miernosťou reagovať aj na ironiu a ohováрку. Môžeme zaujať túto pozíciu, pretože preosievane svoje vlastné myšlienky cez sito a pokladáme za priaznivú skutočnosť, že nás kritizujú.

U všetkých kresťanských národov Západu má ateizmus celkovú slobodu propagandy a kresťanstvo nemá najmenšiu príčinu niečoho sa tu obávať. Či u nás náboženská nesloboda je produktom obavy ateizmu o svoju existenciu?

1. Čo je v ateizme pochopiteľné?

Nečudujme sa, že jestvujú ateisti.

V dvadsiatom storočí, v časoch, keď milióny nevinných spálili v krematóriách, alebo splynúvali a či zabili v koncentračných táboroch, za panovania rozličných politických systémov, z ktorých niektoré sa pokladali za katolícke, ťažko uveriť v dobrehého a všemohúceho Boha. Veď ak jestvuje Všemohúci, tak načo stvoril taký krutý svet?

Nikomu nemožno vyčítať, že je ateistom, ak veľkí preláti kresťanskej cirkvi stoja často na strane utláčateľov a vykorisťovateľov, ak pochlebujú tyranom, alebo bojujú po boku vzbúrencov, medzi ktorými sú takí, ktorí túžia stať sa budúcimi tyrannami.

Keď Ježiš visel bezvládne na kríži a volal: "Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?", muselo byť ťažko niekoho presvedčiť, že Ukrižovaný je nádejou ľudstva, alebo že ten, ktorý bol smädny a dostal iba ocot, mal moc na nebi i na zemi. Bolo potrebné zmŕtvychvstanie, aby sa stalo možným hlásať pravdu.

V našich časoch tí, čo sa nazývajú Božími synmi, zabíjali sa navzájom v dvoch svetových vojnách. Človek pokrstený v Kristovom mene dal rozkaz zhodiť prvú atómovú bombu. Pritom nárnnotratní synovia, aj keby sa chceli vrátiť do Otcovho domu, by nevedeli, kde ho nájsť. Na jeho mieste vzniklo veľa náboženstiev, z ktorých každé si robí nároky, že vlastní pravdu. Iba v jednom bode sú zhodné: Nepraktizujú lásku zahrňajúcu všetko. A tak náboženstvo v predstavách mnohých sa spája s poverou, s reakciou alebo čudáckymi dogmami.

Z toho všetkého a ešte z mnohých iných vecí vyrastá ateizmus.

Boh dovolil ateizmu zaujať miesto vo svete. Biblia učí, že Boh stvoril svet a obetoval seba samého, aby umožnil jestvovať

všetkým. A tak bol ateizmus zahrnutý v pláne stvorenia ako niečo možné. A keď tu bolo rozhodnutie, že Kristus vykúpi svojou krvou hriechy sveta, bol tu aj súhlas, že vykúpi hriechy ateistov.

Ak Boh dovoľuje ateizmu jestvovať, čím sme my, aby sme ho zakázali?

Pravda, na druhej strane si ateisti musia uvedomovať to, čo je z ich hľadiska anomália: množstvo tých, ktorí veľmi trpia na tomto svete stvorenom Bohom, ale ktorí Boha z celého srdca milujú. Tradiáciou a návykom možno vysvetliť chodenie do kostola a zúčastňovanie sa na náboženských obradoch. Ako však ateisti vysvetlia to, čo kresťania nazývajú "radosťou v Pánovi", ktorú precitujú ľudia bití a mučení pre svoju vieru, nútení dvíhať 25-kilogramové reťaze na nohách?

Jestvujú krajiny veľmi chudobné, v ktorých náboženstvo prekvitá. Vyhladovaní ľudia so zuboženými deťmi sa v nedeľu schádzajú a spievajú na Božiu chválu. Prečo? Ako to, že vdovy, ktoré majú na živobytie iba "dve drobné mince", dávajú s radosťou posledný groš, aby Boh mohol byť slávnejšie uctený?

Otázky, ktoré ateisti kladú kresťanom, sú rozumné. Ak je Boh všemohúci, prečo dovoľuje smrti panovať na zemi? Prečo som stratil svojich najbližších? Prečo moje dieťa trpí a prečo môj priateľ zomiera taký mladý?

Lenže čím vysvetlia ateisti skutočnosť, že iní ľudia, čo takisto stratili tých, ktorých milujú, alebo čo hľadajú smrti do tváre, prijímajú tragédiu pokojne, ba dokonca s radosťou? Pre tých zomrieť znamená ísť k Otcovi.

Istú časť rastlínstva predstavujú rastliny heliotropné, no práve tak jestvujú asfodely, rastliny žijúce výhradne v tieni alebo v prítmi. Tak jestvujú i ľudia, ktorí milujú Boha tým väčšmi, čím väčšmi preňho trpia. Sú to askéti, mystici a mučeníci. S láskou znášajú všetky tie útrapy, na ktoré sa žalujú ateisti. Utrpenie nerozkolísa ich vieru. Naopak, niektorí cez hĺbku utrpenia prichádzajú k viere, alebo sa v nej utvrdzujú.

Oscar Wilde sa vôbec nestaral o Boha a viedol voľný život. Naostatok sa tento génus našiel v žalári trápený najpokorujúcejšími výčitkami. A práve vtedy napísal: "Svet museli vybudovať milujúce ruky, veď ináč by sa ľudská duša, pre ktorú bol svet stvorený, nevedela dopracovať k plnosti svojej dokonalosti."

Pre mnohých je náboženstvo iba jedným z mnohých potešení života, čínsi takým ako umenie alebo luxus. Jednako sú takí, pre ktorých ono znamená všetko, ktorí dychtيا po Bohu ako po vzduchu. Tí vlastnia poznanie Boha. Hovorí, že je hoden zvelebovania a viery aj vtedy, keď sú jeho cesty nevyspytateľné a keď ich život je veľmi ťažký. Tí chápu jav ateizmu. Budú však ateisti vedieť pochopiť milujúcich Boha?

V septembri 1932 moskovské noviny Molodaja gvardija oznamovali, že okolo roku 1937 - podľa ateistického päťročného plánu - všetky náboženské obrady budú definitívne zavrhnuté a Božie slovo upadne do večnej mŕkvy. Pravda, nič z toho nenastalo. Naopak, kresťanstvo v krajine sovietskych národov zákezo a dlhodobému prenasledovaniu žije.

2. Čo je v ateizme nerozumné?

Spoločnosť sa veľmi rýchlo vyvíja. Náboženské systémy však neraz nedržia krok so spoločenskými premenami. Kazatelia často namiesto toho, aby dávali v Kristovom duchu odpovede na problémy dneška, komentujú debaty vedené s ľuďmi spred dvoch tisícročí, týkajúce sa vtedajších problémov. A tak mnohí uzatvárajú, že náboženstvo je vzdialené ich problémom. Namietajú, že cirkvi by mali dokázať svoju lásku k ľuďom tým, že ich naučia chrániť svet pred peklom súčasného analfabetizmu, hladu, biedy, tyranie, vykorisťovania, znečisťovania prostredia a vojny.

Kresťania sú povinní prijímať kritiku zo strany ateistov. "Láska každému verí." Teda môžeme veriť všetko, čo je v ateizme rozumné.

Ateisti majú - ako jedinú - materialistickú filozofiu. Tú majú okrem iného aj kresťania. Hlavnou dogmou nášho náboženstva je to, že Boh sa stal Telom /materializoval sa/ v Ježišovi Kristovi. Boh kresťanov nie je pojmom, ale osobou. Cieľom, ktorý má pred sebou kresťanstvo, nie je len spása duší, ale i zmŕtvychvstanie tiel.

Materialisti vidia veci iba jednostranne, nepoznajú božskosť, večného Ducha, lásky a pravdy, ktorý tento svet riadi. Kresťanstvo však zahŕňa aj oblasť duchovnú, aj oblasť hmotnú.

Poslali hlúpeho kúpiť múku a soľ. Ten si vzal na nákup vedrá. Upozornili ho, aby nepomiešal oba tovary. Keď mu kupec naplnil vedrá múkou, hlupák, pamätajúc na inštrukciu, ktorú dostal, obrátil vedrá hore dnom a požiadal ho, aby mu nasypal z druhej strany soľ. Tak prišiel o múku, ale mal soľ. Gazda sa ho; pravdaže, spýtal, kde má múku. Hlupák vedrá obrátil, aby mu ju ukázal. A tak mu vyšla navnivoč aj soľ.

Stáva sa, že ateisti si počínajú ako tento človek. Kritizujú náboženstvo veľmi vážnym a osožným spôsobom. Majú múku. Nestratili však soľ? Neodmietajú argumenty svedčiacie v prospech náboženstva, ktoré by tak isto mohli byť správne? A nebudú musieť napokon odhodiť aj múku ateizmu v nejakých ťažkých okolnostiach alebo vo chvíľach hlbokkej krízy? Právě kresťanstvo je hrdé na to, že vlastní soľ aj múku, a jeho filozofiou je to, čo Soloviev nazýval "teomaterializmom", zahŕňajúcim aj hmotu aj Boha /po grécky Theos znamená Boh/.

Skutočné kresťanstvo si je také isté vlastnením pravdy, že ostáva otvorené pre akúkoľvek kritiku týkajúcu sa tejto pravdy.

Istého dňa sa poškriepilo Slnko s Mesiacom. Tvrdilo, že stromy majú zelené lístie a všetci ľudia sú v činnosti. Mesiac však protirečil: lístie má farbu striebra a ľudia na zemi zväčša spia. Škriepka trvala dlho. Napokon sa pristavil pri nich viator a po vypočutí im hovorí: Ja vejem, keď je na oblohe Slnko, a vtedy sa majú veci tak, ako vraví Slnko. Ale vejem aj v noci, keď vyjde Mesiac, vtedy má pravdu on. A niekedy, keď mračno zahalí Mesiac, zdá sa všetko čierne. Ani ty, Slnko, ani ty, Mesiac, nepoznáte celú pravdu.

Ateisti vidia iba materiálny aspekt vecí a myslia si, že obsiahli celú skutočnosť. Budhisti sú toho názoru, že jedinou skutočnosťou je duch a že hmotný svet prináleží do sféry ilúzií Maja. No Biblia, vo verzii tak hebrejskej, ako i gréckej, má jedno a to isté slovo pre pojmy "duch" i "viator".

Duch veje stále. Prichádza zo všetkých strán. Tí, ktorí majú v sebe Božieho Ducha, vidia skutočnosť v celej jej nádhere. Nemôžu sa obmedzovať ani iba na materialistickú filozofiu, ani iba na filozofiu ducha.

Biblia nás učí, aby sme sa mali na pozore pred filozofiou, pretože filozofi majú zväčša vlastné zorné uhly, z ktorých vyhádzajú ich videnie skutočnosti. No a každý zorný uhol je obmedzený, robí nás neschopnými prijať iné náhľady.

Feuerbach povedal: "Je jasné ako slnko a zrejme ako deň, že Boh nejestvuje, ba že nemôže jestvovať."

Ak nejestvovanie Boha je "jasné ako slnko", tak ako to, že celé ľudstvo uznáva jestvovanie slnka, ale nie celé ľudstvo stojí za Feuerbachovým tvrdením, podľa ktorého Boh nejestvuje?

Dokonca ani Darwin, veľký favorit našich protivníkov, by sa mu nepostavil. Píše: "Nemožnosť pochopiť, že ten obrovský a nádherný vesmír, aj s naším vedomím, vznikol náhodou, zdá sa mi hlavným argumentom v prospech jestvovania Boha."

Pre ateistov je ateizmus zrejмый. Lež z čoho pramení potreba propagovať to, čo je zrejмый? Kresťania nepokladajú kresťanstvo za zrejмый. Keby to tak bolo, nejestvovali by ateisti. Uznávame, že niektoré ich stanoviská sú rozumné, nachádzame pre ne pochopenie. Ateizmus uznáva výhradne ateizmus a všetkým náboženstvám upiera právo na jestvovanie. A v tom je nezmyselný.

Max Stirner, teoretik individuálneho anarchizmu, vynikajúco vytrádal všetky súženia spoločnosti. Jeho riešením bola úplná likvidácia ľudskej spoločnosti. Tej spoločnosti, ktorej bol súčasťou. Schopenhauerova škola odporúčala ľudstvu samovraždu ako riešenie problémov. No Schopenhauer, keď sa zjavila choroba v jeho meste, ušiel. Mal rád život. Do tej istej kategórie patria tí, ktorí chcú zavrhnúť náboženstvo pre jeho teoretické a praktické krehkosti. Máme však prestať nosiť šaty preto, že niektoré z nich sú nepeknej farby? Treba vylievat' diéta z vášnivy spolu s vodou?

Uznali sme, čo je v ateizme rozumné. Požývame ateistov pohľadať teraz spolu s nami to, čo je rozumné v náboženstve. Možno sa nám podarí nájsť spoločného menovateľa.

/Pokračovanie/

OHLASY NA 10/1986/5/ FOS

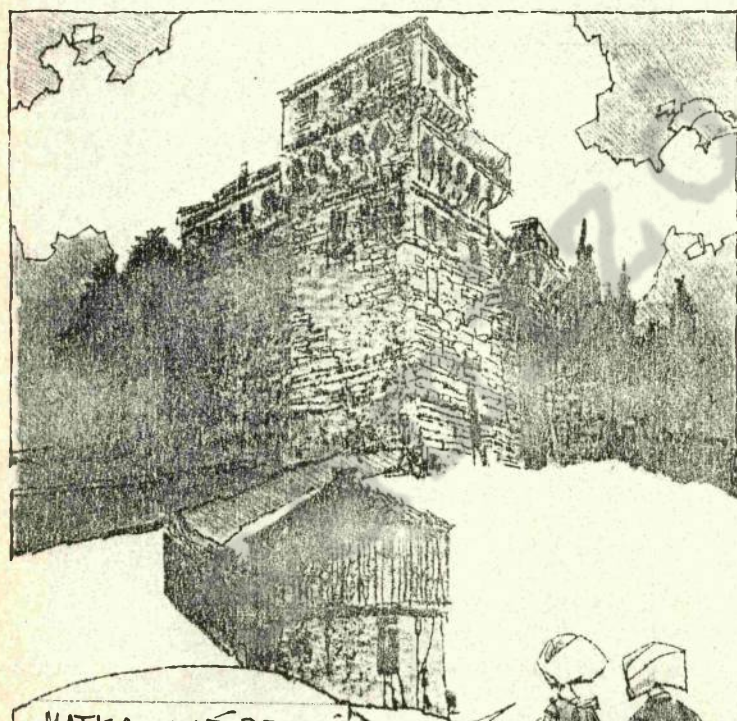
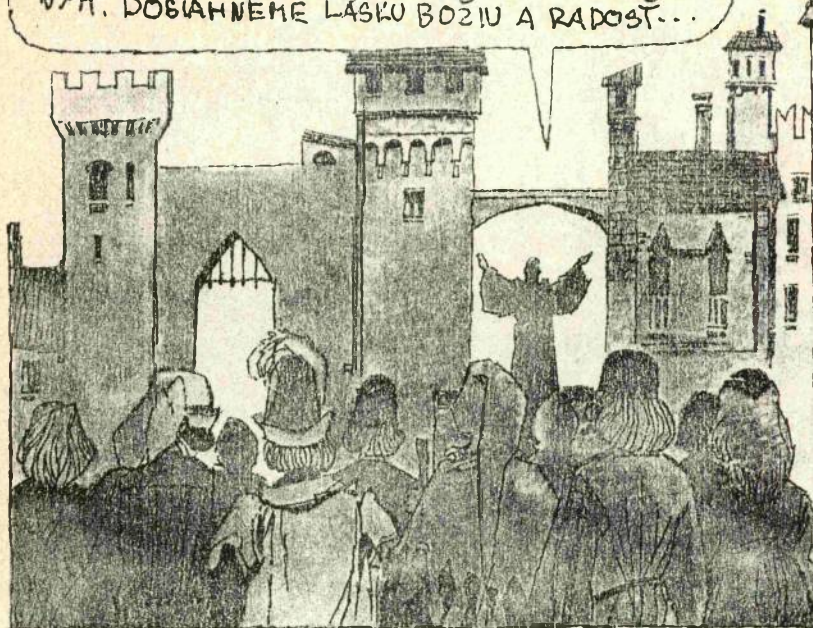
Gándhího "Sila modlitby" uisťuje o tom, že keby všetci štátnici mali toľko viery a pokory ako on, isto by nebolo treba bojovať za mier. Ten by jednoducho bol.

Často čítame v tlači články tendenčne zamerané proti cirkevným predstaveným, ako aj proti hlave cirkvi. Sú písané tak prefikane a zdanlivo logicky, že často pomýlia alebo rozkolíšu aj veriacich ľudí. Ťažko nájsť ten oporný bod, ktorým možno tieto výmysly a umelé konštrukcie vyvrátiť. Preto sú potrebné také články, ako je "Úvaha nad článkom Mier a ľudské práva v interpretácii Vatikánu".

Na postrehnutie tendenčnosti a nelogičnosti často treba vysoko erudovaný a skúsený názor odborníkov. Celý ateistický článok sa tak postaví proti jeho pisateľovi a v čitateľovi utvrdí jeho vieru. Ostatné články v ROS sme si prečítali s veľkou spokojnosťou a uznaním.

SESTRA KLÁRA

... BRATIA MOJI, TOTO JE CESTA, KTORÚ MÁM
UKÁZAL KRISTUS. ODTRHNÍME SA OD POZEHSKÉ-
HO BOHATSTVA A PODME NA POMOC CHUDOB-
NÝM. DOBIAHNEME LÁSKU BOŽIU A RADOSŤ...

MATKA, AKÉ PEKNÉ
BY BOLO ODÍŠŤ
Z PALÁCA A ŽIŤ
AKO FRANTIŠEK

POĎ KLÁRA MUSÍME
SA VRÁTIŤ, JE NESKORO.

POČUJETE HO, MATKA?
CELA SOM DOJATÁ...

ÁNO, RODINA SCIFI, Z KTO -
REŠ KLÁRA POCHADZALA
BOLA VEĽMI BOHATÁ.
V ICH PALÁCI SA ŽILO DOBRE
A VESELO. ALE KLÁRA SA
TOHO ŽIVOTA NEZÚČASTŇUJE.

KLÁRA, KLÁRA...
NESNÍVAJ. TVOJ OTEC
MÁ S TEBOU INÉ PLÁNY
NAŠA RODINA...

KLÁRA A JEJ PRÁTEĽKA BONI
GUELFÍ POČULI RADOSTNÝ
SPEV. IŠLI TÝM SMEROM.
NA KOLENÁCH, PRI POTOKU
FRANTIŠEK CHVALIL BOHA,
SPIEVAJÚC,

DOBRY DEN
FRANTIŠEK

BOH
S VAMI, SESTRY!

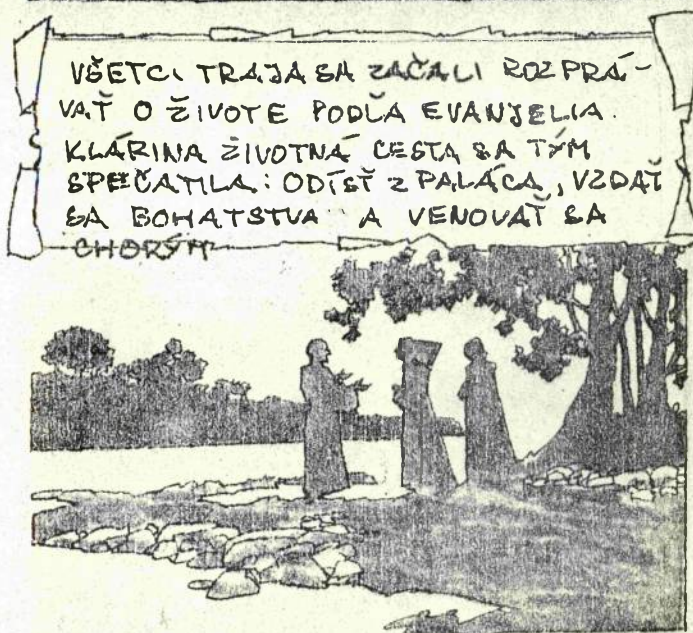

BRAT FRANTIŠEK, JA...
M... ..

KLÁRA POČULA
TVOJE KÁZNE
V ASSISI,
A CELÁ JE
NESVOJA...

ANO, VEĽA SOM ROZHÝŠČALA OTVOJICH
SLOVÁCH. ŽIVOT, KTORÝ SI NÁM
NAZNAČIL... TO JE ŽIVOT, O KTOROM
SOM V HLĽBKE SRDCA VŽDY
SNÍVALA.

VŠETCI TRAJA SA ZAČALI ROZPRÁ-
VAŤ O ŽIVOTE PODĽA EVANJELIA.
KLÁRINA ŽIVOTNÁ CESTA SA TÝM
SPEČATILA: ODĽEŤ Z PALÁCA, VZDAŤ
SA BOHATSTVA A VENUVAŤ SA
CHORÝM

JEŠTE V TÚ ISTÚ
NOC SA KLÁRA
A BONI
ROZHODLI
ODÍŠŤ ZA
BRATMI

TO JE BRAT FRANTIŠEK
SO SVOJIMI DRUHMI.
VIE O VŠETKOM.

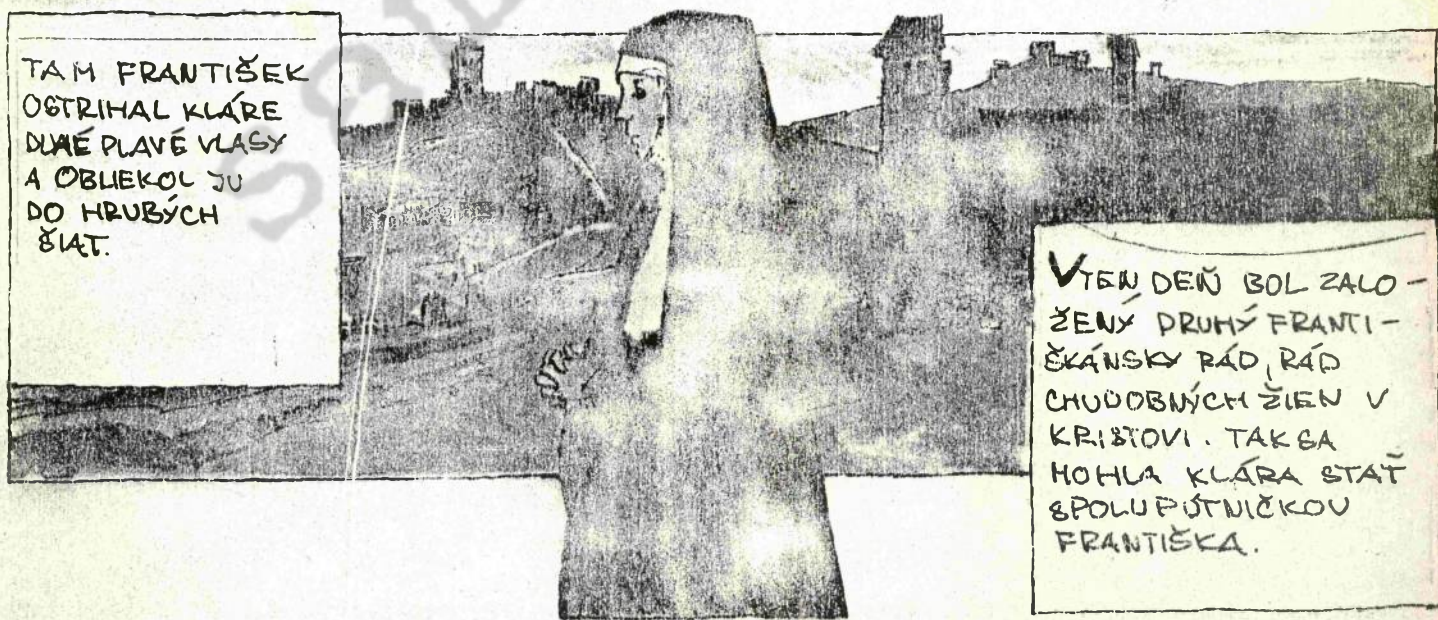
VITAJTE,
SESTRY! ČAKAL
SOM VÁS!

VŠETCI IŠLI DO KOSTOLA

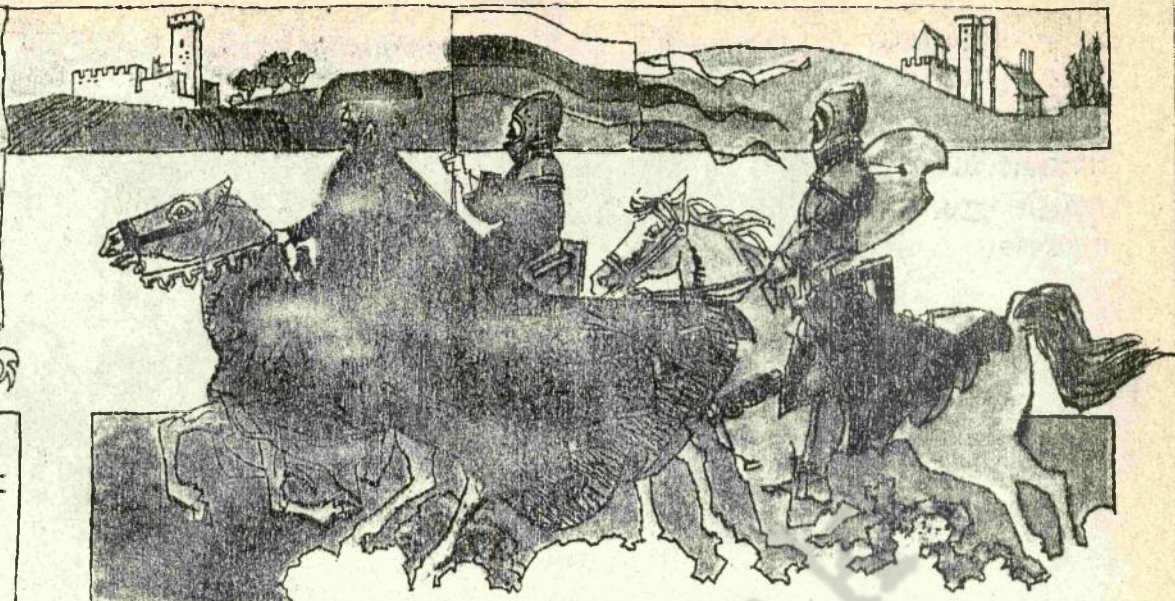

TAM FRANTIŠEK
OSTRIHAL KLÁRE
DLHÉ PLAVÉ VLASY
A OBLIEKOL JU
DO HRUBÝCH
ŠIAT.

V TEN DEŇ BOL ZALO-
ŽENÝ DRUHÝ FRANTI-
ŠKÁNSKY RÁD, RÁD
CHUDOBNÝCH ŽIEN V
KRISTOVI. TAK SA
HOHLA KLÁRA STAŤ
SPOLUPÚTNÍČKOU
FRANTIŠKA.

KLÁRA NAŠLA
POKOJ BRDCA,
ALE V PALÁCI
SCIFIOVÝCH
ZAVLÁDLA NEO-
PÍBATEĽNÁ PA-
NIKA.

TROCHA NESKÖR,
DOBRE OZBROJE-
NÝ SPRIEVOD KONÍ
SCIFIOVÝCH SA
VYDAL NA CEĎTU
K SV. MÁRII
ANJELSKÉJ...

JAZDCI ZASTALI PRED KOSTOLOM, KDE
ICH ČAKAL FRANTIŠEK.

KDE JE
KLÁRA,
NIKTO NÁS
NEZASTAVÍ!

NEMUSÍTE
SO MNOU BOJO-
VAŤ PÁN
FAVARONE...
VÁŠ SÚPER...

NEZAUJÍMAJÚ
MA VAŠE REČI,
CHCEM SVOJU
DCERU!

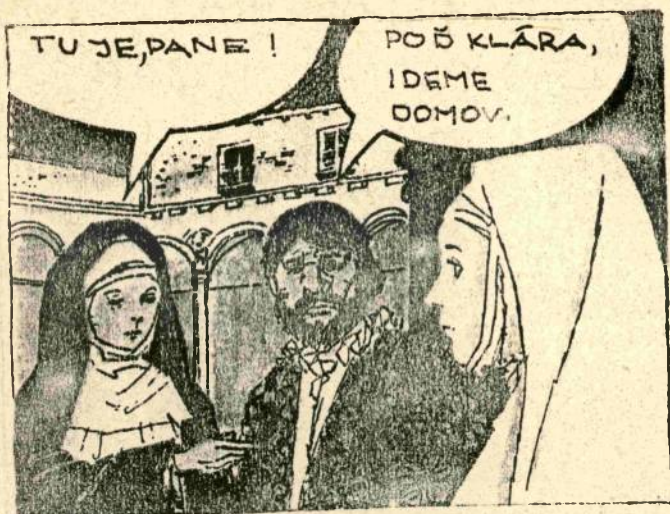
UŽ TU
NIE JE, ODIŠLA
DO KLÁŠTORA
BENEDIKTINIEK.

NESTRÁCAL ČAS,
VYDAL SA HNEĎ SO
SPRIEVODOM DO KLÁŠ-
TORA. PREDSTAVENÁ
HO HNEĎ PRIJME.

VAŠE
ŽELANIE JE
SPLNITEĽNÉ,
VÁŽENÝ PANE.
NIK VAM NEMÔŽE
ZABRÁNIŤ, ABY
STE SA ROZPRA-
VALI SO SVO-
JOU DCEROU.

HNEĎ JU
ZAVOLÁM
MATKA.

KLÁRA NEPOVEDALA NIČ, LEN NEHYBNE POZERALA DO DIAĽKY AKO KAMENNÁ SOCHA.

KLÁRA, POŽÚVNI OTCA, VYSAONI NA KOŇA.

SKÚŠALI POHNÚŤ S ŇOU, VZIAŤ JU ZARUKU, ALE ZBYTOČNE. ZOSTALA NEHYBNÁ, AKO BY ZRÁSTLA SO ZEMOU.

OTEK SA NAZÚRIL. POSTAVIL SA OPROTI NEJ. UCHOPIL KLÁRU A ZATRIASOL ŇOU.

KLÁRA NEPREHOVORÍ. LEN UPRE PROSEBNÉ OČI DO OTCOVÝCH...

ČEZ TEN POHĽAD PÁN FAVORONE PRENI-KOL DO DCERINHO SRDCA A NAPOKON POCHOPIL JEJ ŽELANIE.

POKRAČOVANIE